OPGESTELD VOOR: HOEFNAGEL PROJECTONTWIKKELING B.V. // OPGESTELD DOOR: STANTEC B.V.

Quickscan flora- en fauna-activiteiten Berkakker te Kaatsheuvel

Effecten op beschermde gebieden, soorten en houtopstanden

OPGESTELD VOOR:
HOEFNAGEL
PROJECTONTWIKKELING B.V.

OPGESTELD DOOR:
STANTEC BV

DATUM:
12-8-2025

REFERENTIE:
327101714

Quickscan flora- en fauna-activiteiten Berkakker te Kaatsheuvel
Effecten op beschermde gebieden, soorten en houtopstanden

In opdracht van:
Hoefnagel Projectontwikkeling B.V.

Opgesteld door:
5.1.2.e

Projectnummer:
327101714

Documentnaam:
Quickscan Berkakker Kaatsheuvel (327101714)

Datum:
12 augustus 2025

Versie	Vrijgegeven door	Paraaf	Datum
Quickscan Berkakker Kaatsheuvel (327101714)	5.1.2.e	5.1.2.e	12 augustus 2025

Bezoekadres
Hoevestein 20b
4903 SC OOSTERHOUT
www.stantec.com/nl

KVK Haaglanden 27 18 43 23
BNP Paribas 22 76 53 920
IBAN NL75BNPA0227653920 BIC BNPANL2A
Stantec BV is ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ISO 45001:2018 en VCA** gecertificeerd

Het is niet toegestaan de inhoud en/of vorm van door Stantec opgestelde rapportages aan te passen

Inhoudsopgave

1.0 Samenvatting 1
- 1.1 Beschermde gebieden 1
- 1.2 Beschermde soorten 1
- 1.3 Overige soorten 3
- 1.4 Beschermde houtopstanden 3

2.0 Inleiding 4
- 2.1 Aanleiding 4
- 2.2 Locatie 4
- 2.3 Omschrijving plangebied 5
- 2.4 Activiteiten 6
- 2.5 Wettelijk kader 6
- 2.6 Doel 7

3.0 Methode 8
- 3.1 Beschermde gebieden 8
- 3.2 Beschermde soorten 8
- 3.3 Beschermde houtopstanden 9
- 3.4 Betrouwbaarheid 9
- 3.5 Geldigheid 10

4.0 Resultaten 11
- 4.1 Beschermde gebieden 11
- 4.2 Beschermde soorten 13
- 4.3 Rode lijst 24
- 4.4 Invasieve exoten 25
- 4.5 Beschermde houtopstanden 26

5.0 Conclusie 27
- 5.1 Beschermde gebieden 27
- 5.2 Beschermde soorten 27
- 5.3 Soorten van de rode lijst 29
- 5.4 Invasieve exoten 29
- 5.5 Beschermde houtopstanden 29

6.0 Specifieke zorgplicht 30

7.0 Bronvermeldingen 32

Bijlagen 33
Bijlage 1: Handrijking beheer en onderhoud
Bijlage 2: Soorten Rode lijst
Bijlage 3: NVWA factsheet Aziatische hoornaar

1.0 SAMENVATTING

1.1 BESCHERMDE GEBIEDEN

In de omgeving van het plangebied zijn meerdere beschermde gebieden aanwezig. In onderstaande tabel zijn de effecten van de werkzaamheden op deze gebieden weergegeven en wordt aangegeven of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn. In paragraaf 4.1 en verder wordt nader ingegaan op de beschermde gebieden.

Tabel 1: Conclusies en aanbevelingen aangaande activiteiten met betrekking tot beschermde gebieden (paragraaf 11.1 Besluit activiteiten leefomgeving)

Beschermd gebied	Minimale afstand tot gebied (in km)	Ruimtebeslag?	Indirecte effecten/Externe werking?	Vervolgstappen noodzakelijk?
Natura 2000	1,5	Nee	Nee	Ja, een AERIUS-berekening is noodzakelijk.
Natuurnetwerk Nederland	1,0	Nee	Nee	Nee

* Uitzondering hierop is het effect van stikstofemissies op omringende Natura-2000 gebieden. Een AERIUS-berekening is voor zowel de realisatiefase als de gebruiksfase verplicht dan wel noodzakelijk.

1.2 BESCHERMDE SOORTEN

Binnen het plangebied is biotoop aangetroffen die geschikt is voor beschermde soorten. Het gaat om soorten uit de volgende soortgroepen: algemene broedvogels, vogels met jaarrond beschermde nesten en vleermuizen.

In onderstaande tabel is per soortgroep aangegeven of nader onderzoek nodig is en wordt aangegeven of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn. In paragraaf 4.2 wordt nader ingegaan op de resultaten per soortgroep.

Tabel 2: Conclusies en aanbevelingen aangaande activiteiten met betrekking tot dieren of planten in het wild (paragraaf 11.2 Besluit activiteiten leefomgeving)

Soortgroep	Beschermde soorten/functies?	Nader onderzoek?	Omgevingsvergunning flora en fauna-activiteit nodig?	EWP nodig?
Vaatplanten	Nee	Nee	Nee	Nee
Algemene broedvogels	**Ja**, er is geschikt broedbiotoop aanwezig voor algemene broedvogels.	Nee	**Nee, mits** maatregelen worden genomen om vernietiging van nesten en verstoring van broedende vogels te voorkomen.	**Ja**
Vogels met jaarrond beschermde nesten	**Ja,** er is geschikt broedbiotoop aanwezig voor de gierzwaluw	**Ja,** naar vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluw.	**Ja, indien** vaste rust- en verblijfplaatsen aangetoond worden van de gierzwaluw die bij de werkzaamheden beschadigd, verwijderd of vernietigd worden.	**Mogelijk**

Soortgroep	Beschermde soorten/functies?	Nader onderzoek?	Omgevingsvergunning flora en fauna-activiteit nodig?	EWP nodig?
Grondgebonden zoogdieren	Nee	Nee	Nee	Nee
Vleermuizen foerageergebied	**Ja,** de bomenen het open terrein betreffen mogelijk foerageergebied.	**Nee**, het betreft geen essentieel foerageergebied.	**Nee, mits** maatregelen worden genomen om verstoring van vleermuizen te voorkomen.	**Ja**
Vleermuizen vliegroutes	**Ja,** aangrenzend aan het plangebied is mogelijk een vliegroute aawezig in de vorm van bomenrijen en een watergang	**Nee,** het betreft geen essentiële vliegroute en de bomenrijen en watergang blijven behouden.	**Nee, mits** maatregelen worden genomen om verstoring van vleermuizen te voorkomen.	**Ja**
Vleermuizen verblijfplaatsen	**Ja,** de bebouwing is potentieel geschikt als vaste rust- en verblijfplaatsen voor gebouwbewonende soorten	**Ja,** naar kraam-, zomer-, paar- en (massa)winterver blijf van gebouwbewonen de soorten in de aanwezige bebouwing.	**Ja, indien** vaste rust- en verblijfplaatsen aangetoond worden van de gebouwbewonende soorten soort(en), die bij de werkzaamheden beschadigd, verwijderd of vernietigd worden.	**Mogelijk**
Reptielen	Nee	Nee	Nee	Nee
Amfibieën	Nee	Nee	Nee	Nee
Vissen	Nee	Nee	Nee	Nee
Ongewervelden	Nee	Nee	Nee	Nee
Soortgroepen met vrijgestelde soorten vanuit provincie Noord-Brabant				
Grondgebonden zoogdieren (algemeen vrijgesteld)	**Ja,** het plangebied omvat leefgebied voor door de provincie vrijgestelde soorten als de egel en muizensoorten.	Nee	**Nee, mits** er rekening wordt gehouden met de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 Besluit activiteiten leefomgeving).	**Ja**
Amfibieën (algemeen vrijgesteld)	**Ja,** het plangebied omvat leefgebied voor door de provincie vrijgestelde soorten als de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander	Nee	**Nee, mits** er rekening wordt gehouden met de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 Besluit activiteiten leefomgeving).	**Ja**

Soortgroep	Beschermde soorten/functies?	Nader onderzoek?	Omgevingsvergunning flora en fauna-activiteit nodig?	EWP nodig?
Reptielen (algemeen vrijgesteld)	Nee	Nee	Nee	Nee

1.3 OVERIGE SOORTEN

In onderstaande tabel is voor soorten van de Rode lijst en invasieve exoten aangegeven of het plangebied geschikt is voor deze soortgroepen en wordt aangegeven of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn. In respectievelijk paragraaf 4.3 en 4.4 wordt nader ingegaan op de resultaten per soortgroep.

Tabel 3: Conclusies en aanbevelingen aangaande activiteiten met betrekking tot soorten van de Rode lijst en invasieve exoten

Soortgroep	Plangebied geschikt?	Vervolgstappen noodzakelijk?
Rode lijst	**Ja,** het plangebied is potentieel geschikt voor Rode lijst soorten.	**Nee**, er is geen sprake van invloed op de staat van instandhouding van Rode lijst soorten
Invasieve exoten	**Ja**, in het plangebied is een nest van en met Aziatische hoornaars waargenomen.	**Ja**, maatregelen uit de factsheet van het NVWA dienen te worden opgevolgd tijdens de werkzaamheden. Dit dient uitgewerkt te worden in een Plan van Aanpak

1.4 BESCHERMDE HOUTOPSTANDEN

In onderstaande tabel is aangegegeven of er sprake is van een beschermde houtopstand binnen het plangebied en wordt aangegeven of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn. In paragraaf 4.5 wordt nader ingegaan op de resultaten.

Tabel 4: Conclusies en aanbevelingen aangaande activiteiten met betrekking tot houtopstanden (paragraaf 11.3 Besluit activiteiten leefomgeving)

Bomen aanwezig binnen het plangebied	Kap/rooi noodzakelijk?	Voldoen aan criteria beschermde houtopstanden?	Vervolgstappen noodzakelijk?
Ja	**Ja**	Nee	**Ja,** een kapervergunning bij de gemeente, evenals een herplant plicht, kan noodzakelijk zijn.

2.0 INLEIDING

2.1 AANLEIDING

Hoefnagel Projectontwikkeling B.V. is voornemens de locatie te herontwikkelen als woningbouwlocatie. Momenteel bestaat het plangebied uit een winkelpand (Boerenbond).

In het kader van de beoogde herontwikkeling is een toetsing aan de verbodsbepalingen uit hoofdstuk 11, paragraaf 11.2.2 t/m 11.2.4 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) noodzakelijk. Een quickscan flora- en fauna-activiteiten beoordeelt of de werkzaamheden een direct dan wel indirect effect hebben op aanwezige natuurwaarden. De natuurwaarden bestaan uit:

- Beschermde gebieden.
- Beschermde soorten; en
- Beschermde houtopstanden.

Onder beschermde gebieden vallen Natura 2000-gebieden, bijzondere natuurgebieden/nationale parken en Natuurnetwerk Nederland.

2.2 LOCATIE

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van Kaatsheuvel, gemeente Loon op Zand, provincie Noord-Brabant. Het plangebied bestaat uit een gebouw (bouwjaar 1981) dat werd gebruikt als winkelpand (Boerenbond). Ten noorden, oosten en westen bevindt zich woningbouw. Ten zuiden bevindt zich overig groen. In figuur 1 is de ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1: Globale ligging plangebied (rood omlijnd).

2.3 OMSCHRIJVING PLANGEBIED

2.3.1 Omschrijving huidige situatie

Het plangebied bestaat uit de nog bestaande bebouwing waar voorheen de Boerenbond zich bevond. De bebouwing bestaat uit een enkele loods centraal gelegen in het plangebied en aansluitend aan de west-en zuidkanten bevinden zich met dakpannen bedekte gebouwen. Aan de noord- en oostkanten bestaat het plangebied uit verharding. Tussen de verharding en de tuinen aan oostelijke rand bevindt zich een strook van circa zes meter met kruiden zoals gewoon jakobskruiskuid, ganzenvoet en fijnstraal, diverse grassen en verwilderde gecultiveerde planten. De noordelijke grens van het plangebied wordt gevormd door een beuken haag en drie beukenbomen. De bebouwing aan de westkant van het plangebied wordt met de Marktstraat gescheiden door een strook van laurierkers en twee grote moeraseiken. Aan de zuidelijke rand van het plangebied ligt tevens een strook met aangeplante laurierkers, een paar beukenbomen en een enkele dennenboom. Aan de oostkant van de zuidelijke grens staan ook veel okkernoten/walnoten.

Figuur 2: Impressie van het plangebied, foto's door Stantec (30-07-2025).

2.3.2 Omschrijving toekomstige situatie

In de toekomst staat een herontwikkeling gepland op de projectlocatie. Bij de herontwikkeling wordt de aanwezige bebouwing gesloopt. Hierna wordt het terrein bouwrijp gemaakt waarna nieuwe woningen gerealiseerd worden. Hierbij zullen de bomen aan de westelijke rand en de begroeiing ten zuiden van het plangebied behouden blijven.

In figuur 3 is een impressie van het plangebied weergegeven.

Figuur 3: Impressie van het plangebied in de toekomstige situatie.

2.4 ACTIVITEITEN

De uit te voeren activiteiten betreffen:

- Het verwijderen van de aanwezige bebouwing
- Het bouwrijp maken van het terrein
- Het realiseren van appartementen en zeven grondgebonden woningen

De bomen en groenstrook aan de westelijke en zuidelijke randen van het plangebied blijven behouden.

2.5 WETTELIJK KADER

Bij een dergelijke ruimtelijke ontwikkeling is het vanuit de Omgevingswet van belang om na te gaan of de werkzaamheden effect hebben op beschermde natuurwaarden.

Het volgende wettelijk kader is gehanteerd:

- Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), onderdelen activiteiten met betrekking tot dieren of planten in het wild, activiteiten met mogelijke gevolgen voor Natura 2000 of bijzondere natuurgebieden/nationale parken, en activiteiten die houtopstanden, hout en houtproducten betreffen.
- Provinciaal beleid beschermde gebieden die vallen onder het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Dit wettelijk kader is van toepassing bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Ter aanvulling op beschermde gebieden, beschermde soorten en beschermde houtopstanden is tijdens het oriënterend veldbezoek ook gelet op aanwezigheid van invasieve exoten welke vermeld zijn in de Europese Verordening 1143/2014 (Exotenverordening). Deze verordening omvat een lijst met soorten die in Europa dusdanige negatieve effecten hebben op onder andere het economisch en ecologisch vlak, dat voor deze soorten de plicht geldt om in de natuur aanwezige populaties op te sporen en te verwijderen of zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen. De provincies zijn verantwoordelijk voor de aanpak van de invasieve exoten die op de Unielijst zijn geplaatst. In de praktijk zijn echter grondeigenaren zelf verantwoordelijk voor het (op een juiste manier) verwijderen dan wel beheren van invasieve exoten.

2.6 DOEL

Het doel van de quickscan flora- en fauna-activiteiten is toetsing van de voorgenomen ingrepen aan het wettelijk kader ten aanzien van natuur zoals hierboven aangegeven. Voorliggende rapportage betreft een quickscan flora- en fauna-activiteiten, waarmee middels een bureaustudie en biotoopverkenning een eerste indruk over de natuurwaarden in het plangebied wordt verkregen. Op basis van de resultaten wordt bepaald of en welke vervolgstappen benodigd zijn om overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen.

3.0 METHODE

In dit hoofdstuk worden de gehanteerde methoden voor het onderzoek naar beschermde gebieden, beschermde soorten en beschermde houtopstanden beschreven.

3.1 BESCHERMDE GEBIEDEN

Er is gekeken naar mogelijke effecten van de voorgenomen werkzaamheden op beschermde natuurgebieden binnen de invloedsfeer van het plangebied. Beschermde gebieden die zijn meegenomen in deze quickscan omvatten: Natura 2000-gebieden, bijzondere natuurgebieden/nationale parken, het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en provinciaal natuurbeleid.

Voor de effectbepaling is gekeken naar ruimtebeslag op beschermde gebieden en mogelijke indirecte effecten. Indirecte effecten zijn bijvoorbeeld verstoring door geluid, licht, trillingen en optische verstoring. Voor Natura 2000-gebieden is ook aangegeven of vervolgstappen nodig zijn ten aanzien van stikstofdepositie.

3.2 BESCHERMDE SOORTEN

Bureaustudie

Er is een inventarisatie gedaan naar bestaande verspreidingsgegevens van beschermde soorten flora en fauna, zoals opgenomen in het Besluit activiteiten leefomgeving. Voor de bureaustudie zijn de verspreidingsgegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Hierbij zijn gegevens van de afgelopen vijf jaar in (de omgeving van) het plangebied geraadpleegd. Als zoekgebied is een afstand van tenminste 2.000 meter tot het plangebied gehanteerd. Indien noodzakelijk wordt soortspecifiek de periode en afstand van de verspreidingsgegevens vergroot.

Ten aanzien van vogels zijn in de bureaustudie alleen soorten met een jaarrond beschermd nest meegenomen. Voor algemene broedvogels geldt de algemene verbodsbepaling dat nesten niet mogen worden verstoord of vernietigd als het nest in gebruik is.

Oriënterend veldbezoek

Het oriënterend veldbezoek van een quickscan flora- en fauna-activiteiten kan het hele jaar door worden uitgevoerd, omdat het in eerste instantie gaat om een verkenning van geschikte biotopen voor beschermde soorten in het plangebied. Ecologen van Stantec B.V. hebben op 30 juli 2025 het plangebied bezocht. Tijdens het veldbezoek was het een temperatuur van 18 ℃, helder, droog en een windkracht van 1 Bft. Middels een visuele inspectie is tijdens het veldbezoek gekeken naar de potentiële aanwezigheid van beschermde planten en (sporen van) beschermde dieren in (de directe omgeving van) het plangebied.

Tijdens de inspectie is ook een biotoopbeoordeling uitgevoerd. Daarbij is gekeken naar de aanwezigheid van geschikte biotopen en essentiële landschappelijke functies voor beschermde soorten.

Effectbepaling beschermde soorten

Op basis van de gegevens uit de bureaustudie en het oriënterende veldbezoek heeft een beoordeling plaatsgevonden van de effecten van de voorgenomen ingreep op de beschermde natuurwaarden in (de omgeving van) het plangebied.

Vervolgstappen

Op basis van de effectbepaling zijn de vervolgstappen vastgesteld. Hierbij is per soortgroep aangegeven of nader onderzoek nodig is of dat kan worden volstaan met aanvullende maatregelen en/of een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteiten benodigd is.

3.3 BESCHERMDE HOUTOPSTANDEN

Er is gekeken naar mogelijke raakvlakken van de voorgenomen werkzaamheden met houtopstanden. Hierbij is in eerste instantie getoetst of, omwille van de ruimtelijke ontwikkeling, houtopstanden gerooid of geveld dienen te worden. Indien sprake is van het verwijderen van houtopstanden, is nagegaan of de betreffende houtopstanden vallen onder het beschermingsregime van het Besluit activiteiten leefomgeving onderdeel houtopstanden, hout en houtproducten. Er is aangegeven of en welke vervolgstappen nodig zijn voor het uitvoeren van de werkzaamheden in relatie tot dit beschermingsregime.

3.4 BETROUWBAARHEID

Dit onderzoek is op een zorgvuldige wijze uitgevoerd, volgens het vigerende beleid, wet- en regelgeving ten aanzien van natuur alsook de richtlijnen en methoden op het gebied van ecologisch onderzoek.

Bij het bureauonderzoek wordt informatie gebruikt uit, op dat moment, voorhanden zijnde beschikbare bronnen. Wij attenderen u erop dat de geraadpleegde bronnen mogelijk onvolledig zijn of dat niet alle bronnen zijn geraadpleegd, door het niet voorhanden dan wel opvraagbaar zijn. Hierdoor kan informatie ontbreken.

Het veldonderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van het plangebied, en de directe omgeving daarvan, voor beschermde soorten en het voorkomen van soorten. Het biedt geen volledige garantie aangaande de aanwezigheid dan wel afwezigheid van soorten. De resultaten van het onderzoek kunnen minder representatief worden naarmate de tijd verstrijkt.

3.5 GELDIGHEID

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag hanteert over het algemeen de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: 'Onderzoeksgegevens' welke, in het geval van soorten die onder artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving van de Omgevingswet vallen (Beschermingsregime Vogel- en Habitatrichtlijn en andere soorten), maximaal drie jaar oud zijn ten opzichte van de datering van de aanvraag.

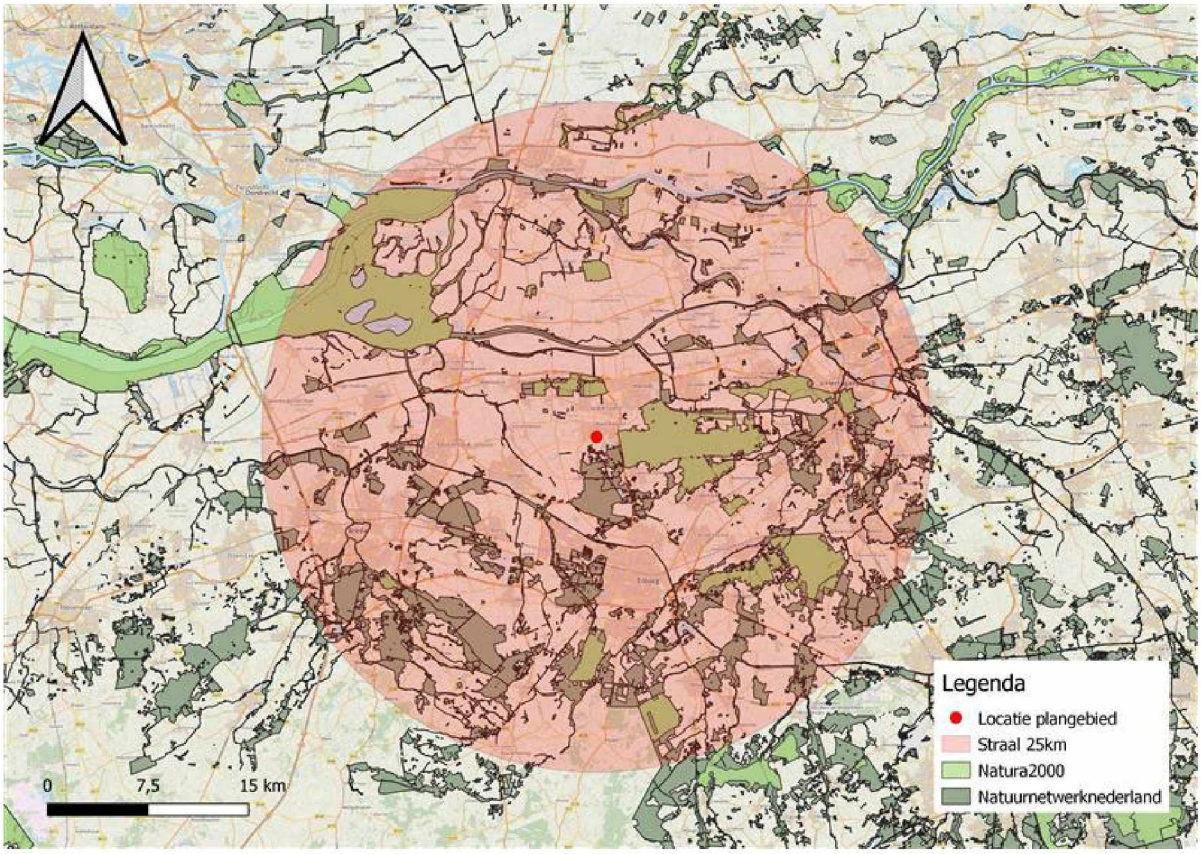
Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan drie jaar wordt aanbevolen de resultaten van de quickscan flora- en fauna-activiteiten opnieuw te toetsen.

4.0 RESULTATEN

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de bureaustudie en het veldbezoek voor beschermde gebieden, beschermde soorten, soorten van de rode lijst, invasieve exoten en beschermde houtopstanden beschreven.

4.1 BESCHERMDE GEBIEDEN

In de omgeving van het plangebied zijn meerdere beschermde gebieden aanwezig. In figuur 4 is de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden weergegeven. In paragraaf 4.1.1, 4.1.2 en 4.1.3 wordt nader ingegaan op de natuurgebieden en de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze gebieden.

Figuur 4: De ligging van Natura 2000-gebieden, Nationale natuurgebieden en Natuurnetwerk Nederland in de omgeving van het plangebied (afstand van 25 kilometer).

4.1.1 Natura 2000-gebieden

Binnen een straal van 25 kilometer liggen 11 Natura 2000-gebieden (zie tabel 5). Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen op een afstand van 1,6 kilometer ten oosten van Berkakker Kaatsheuvel.

Tabel 5: Natura 2000-gebieden binnen een straal van 25 kilometer van het plangebied

Naam Natura 2000-gebied	Afstand tot plangebied (in kilometer)	Stikstof gevoelige typen of soorten aanwezig	Nationaal natuurgebied
Loonse en Drunense Duinen en Leemkuilen	1,6	Ja	Ja
Langstraat	3,1	Ja	Nee
Vlijmens Ven, Moerputten & Bosschage Broek	10	Ja	Nee
Loevestein, Pompveld & Komsche Boezem	12	Ja	Nee
Kampina & Oisterwijkse Vennen	13	Ja	Nee
Regte Heide & Riels Laag	13	Ja	Nee
Biesbosch	13,5	Ja	Ja
Ulvenhoutse Bos	18	Ja	Nee
Kempenland-West	19	Ja	Nee
Lingegebied & Diefdijk-Zuid	22	Ja	Nee
Rijntakken	24	Ja	Nee

*Voor de Natura 2000-gebieden op Belgisch grondgebied is niet bekend of zich hier stikstofgevoelige soorten bevinden, aangezien hier andere wet- en regelgeving geldt. In België worden andere rekenregels gehanteerd, derhalve is de stikstofgevoeligheid in Belgische Natura 2000-gebieden niet meegenomen.

Ruimtebeslag

De werkzaamheden binnen de scope leiden niet tot ruimtebeslag op het Natura 2000-netwerk. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Loonse en Drunenseduinen en Leemkuilen ligt op een afstand van 1,5 kilometer ten oosten van het plangebied. Directe negatieve effecten als gevolg van oppervlakteverlies zijn daarmee uitgesloten.

Indirecte verstoring

Als gevolg van de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied kunnen indirecte negatieve effecten als gevolg van verstoring, zoals geluid en licht, worden uitgesloten.

Stikstofdepositie

Vanuit wetgeving wordt geacht de invloed van stikdepositie, door de uit te voeren werkzaamheden tijdens de realisatie- en gebruiksfase, uit te sluiten middels een AERIUS-berekening. Een AERIUS-berekening is niet nodig wanneer de werkzaamdeden vallen onder bestendig beheer en onderhoud (zie voor de voorwaarden bijlage 1).

Voorliggend project valt niet onder dergelijke werkzaamheden. Een AERIUS-berekening is daardoor noodzakelijk. Dit geldt zowel voor de realisatiefase als de gebruiksfase.

4.1.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Op een afstand van circa 1,0 kilometer ten zuidoosten van Berkakker Kaatsheuvel bevinden zich terreinen die onderdeel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het betreft droog bos met productie met N16.03 als beheertype.

Ruimtebeslag

De werkzaamheden binnen de scope leiden niet tot ruimtebeslag op het Natuurnetwerk Nederland. De dichtstbijzijnde terreinen van het Natuurnetwerk Nederland liggen op een afstand van 1,0 kilometer ten zuidoosten van het plangebied. Directe negatieve effecten als gevolg van oppervlakteverlies zijn daarmee uitgesloten.

Externe werking

Gezien de aard van de werkzaamheden en de afstand tot het NNN kunnen negatieve effecten als gevolg van verstoring worden uitgesloten. Er is geen sprake van een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Er is geen effectbeoordeling benodigd.

4.2 BESCHERMDE SOORTEN

In deze paragraaf wordt per soortgroep aangegeven welke beschermde soorten op basis van de bureaustudie en het oriënterend veldbezoek in (de directe omgeving van) het plangebied worden verwacht. Vervolgens wordt per soortgroep ingegaan op mogelijke effecten die door de werkzaamheden op kunnen treden. Tot slot wordt per soortgroep aangegeven welke vervolgstappen er nodig zijn.

4.2.1 Vaatplanten

Resultaten bureauonderzoek

In de afgelopen vijf jaar zijn geen beschermde vaatplanten waargenomen in de omgeving van het plangebied

Resultaten veldbezoek

Beschermde vaatplanten stellen veelal specifieke eisen aan hun standplaats en preferen in het algemeen een nutriëntenarm biotoop. Het veldbezoek is in de zomerperiode uitgevoerd, een periode die voor veruit de meeste planten optimaal is voor soortenherkenning. Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen beschermde vaatplanten waargenomen, enkel algemene soorten zoals fijnstraal, ganzenvoet en diverse andere kruiden en aangeplante/verwildere plantensoorten. Het plangebied voldoet niet aan de standplaatseisen van beschermde vaatplanten, aangezien het plangebied voornamelijk bestaat uit bebouwing en verhard terrein.

Effectbespreking en vervolgstappen

Gezien de verspreidingsgegevens van beschermde vaatplanten in de omgeving van het plangebied en de ongeschiktheid van het plangebied voor beschermde soorten, worden geen negatieve effecten verwacht op deze soortgroep. Er zijn geen vervolgstappen benodigd.

4.2.2 Vogels

Resultaten bureauonderzoek

In de afgelopen vijf jaar zijn vogels met een jaarrond beschermd nest waargenomen in de omgeving van het plangebied. In de onderstaande tabel zijn de vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten weergegeven waarvan waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend zijn. Algemene broedvogels zijn in deze tabel niet meegenomen, aangezien de nesten van algemene broedvogels alleen beschermd zijn gedurende de broedperiode.

Tabel 6: Vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest die de afgelopen vijf jaar in de omgeving van het plangebied (tot een afstand van circa 2.000 meter) zijn waargenomen. Bron: NDFF, juni 2025

Jaarrond beschermde nesten categorie 1 t/m 4					
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Categorie nest	Bal	Status Rode lijst	Broedlocatie
Buizerd	*Buteo buteo*	4	V	-	Boom
Gierzwaluw	*Apus apus*	2	V	-	Gebouw
Grote gele kwikstaart	*Motacilla cinerea*	3	V	-	(Half)holte
Havik	*Accipiter gentilis*		V	-	Boom
Huismus	*Passer domesticus*	2	V	Gevoelig	Gebouw
Ooievaar	*Ciconia ciconia*	3	V	-	Boom/ Gebouw
Ransuil	*Asio otus*	4	V	Kwetsbaar	Boom
Roek	*Corvus frugilegus*	2	V	-	Boom
Sperwer	*Accipiter nisus*	4	V	-	Boom
Steenuil	*Athene vidalii*	1	V	Kwetsbaar	Gebouw/holte (wilg)
Wespendief	*Pernis apivorus*	4	V	-	Boom
Niet jaarrond beschermd mits ecologisch zwaarwegend belang (categorie 5)					
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Categorie nest	Bal	Rode lijst	Broedlocatie
Blauwe Reiger	*Ardea cinerea*	5	V	-	Boom
Boerenzwaluw	*Hirundo rustica*	5	V	Gevoelig	Gebouw
Bonte vliegenvanger	*Ficedula hypoleuca*	5	V	-	Holte
Boomklever	*Sitta europaea*	5	V	-	Holte
Boomkruiper	*Certhia brachydactyla*	5	V	-	Holte
Bosuil	*Strix aluco*	5	V	-	Holte
Ekster	*Pica pica*	5	V	-	Boom
Gekraagde roodstaart	*Phoenicurus phoenicurus*	5	V	-	Holte
Grauwe vliegenvanger	*Muscicapa striata*	5	V	Gevoelig	(half)holte
Groene specht	*Picus viridis*	5	V	-	Holte
Grote bonte specht	*Dendrocopos major*	5	V	-	Holte
Huiszwaluw	*Delichon urbicum*	5	V	Gevoelig	Gebouw
IJsvogel	*Alcedo atthis*	5	V	-	Holte
Kleine bonte specht	*Dryobates minor*	5	V	-	Holte
Koolmees	*Parus major*	5	V	-	Holte
Oeverzwaluw	*Riparia riparia*	5	V	-	Holte
Pimpelmees	*Cyanistes caeruleus*	5	V	-	Holte
Spreeuw	*Sturnus vulgaris*	5	V	-	Holte/gebouw
Torenvalk	*Falco tinnunculus*	5	V	Kwetsbaar	Gebouw/boom
Zwarte kraai	*Corvus corone*	5	V	-	Boom
Zwarte mees	*Periparus ater*	5	V	Gevoelig	Holte
Zwarte roodstaart	*Phoenicurus ochruros*	5	V	-	Holte
Zwarte specht	*Dryocopus martius*	5	V	-	Holte

Legenda Bal: V = Vogelrichtlijn (paragraaf 11.2.2 Bal).
Legenda categorie nest vanuit provincie Noord-Brabant.
Categorie 1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust-en verblijfplaats.
Categorie 2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
Categorie 3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
Categorie 4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
Categorie 5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Indien dit het geval is, is een omgevingscheck benodigd.

Resultaten veldbezoek

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen nesten van vogels met jaarrond beschermde nesten waargenomen. Wel zijn in de omgeving van het plangebied vogelssoorten met een jaarrond beschermd nest aangetroffen, namelijk pimpelmees en grote bonte specht..

Nestlocatie

In het plangebied zijn bomen en gebouwen aanwezig. De bomen aan de westelijke en zuidelijke randen van het plangebied zijn potentieel geschikt als nestlocatie voor boom- en holtebroeders. De bebouwing bevat mogelijke ruimtes onder dakpannen welke potentieel geschikt zijn als nestlocatie voor gebouwbroeders zoals de gierzwaluw. Het plangebied beschikt derhalve over potentieel geschikt broedbiotoop voor boom-, holte- en gebouwbroeders.

Vanwege de afnwezigheid van open dakgoten die toegang bieden tot potentiële nestlocaties is het plangebied niet geschikt als broedbiotoop voor de huismus.

In de omgeving van het plangebied zijn elementen aanwezig die potentieel geschikt zijn als broedbiotoop voor boom-, holte- en gebouw broeders zoals de woningen en bomen in de wijk rondom het plangebied.

Essentieel leefgebied

Het plangebied bestaat grotendeels uit bebouwing en verhard terrein. Deze elementen zijn niet geschikt als leefgebied voor de buizerd, havik, ijsvogel, oeverzwaluw, ransuil, sperwer, steenuil en wespendief. Vanwege het ontbreken van open dakgoten en geschikt foerageergebied is de bebouwing ook niet geschikt als leefgebied voor de huismus. Het plangebied is derhalve ongeschikt om te dienen als leefgebied voor de buizerd, havik, huismus, ransuil, sperwer, steenuil en wespendief.

In de omgeving van het plangebied zijn bomen aanwezig die potentieel geschikt zijn als leefgebied voor de buizerd, havik, ransuil, sperwer en wespendief. Voor de buizerd, havik, sperwer en wespendief voldoet de omgeving echter niet aan de eisen voor leefgebied. Voor de ransuil zouden de bomen als roestbomen kunnen dienen.

In de omgeving is bebouwing aanwezig welke potentieel geschikt is als leefgebied voor de huismus.

Algemene broedvogels

Binnen het plangebied is geschikt broedbiotoop aangetroffen voor algemene broedvogels. Het betreft een tweetal grote bomen in het westen van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van algemene vogelsoorten waargenomen. Wel zijn algemene vogelsoorten waargenomen zoals gaai, kauw en houtduif.

Effectbespreking en vervolgstappen

Vogels met jaarrond beschermde nesten categorie 1 t/m 4

Vaste rust- en verblijfplaats

In het plangebied zijn elementen aanwezig die voldoen aan de eisen die gebouwbroeders stellen aan hun broedbiotoop, zoals de bebouwing in het plangebied. Op basis van de aanwezige habitat is het plangebied potentieel geschikt als broedbiotoop voor de gierzwaluw. Een nader onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen van de gierzwaluw is noodzakelijk.

In het plangebied zijn elementen aanwezig die de huismus stelt aan zijn broedbiotoop, zoals de bebouwing in het plangebied. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden tijdens de broedperiode van deze soort maar hij is niet waargenomen. Tevens zijn bij de bebouwing in het plangebied geen open dakgoten aanwezig welke toegang geven tot de potentiële nestlocaties van de huismus. Negatieve effecten op vaste- rust en verblijfplaatsen van de huismus worden niet verwacht. Er zijn geen vervolgstappen benodigd.

In het plangebied zijn elementen aanwezig die voldoen aan de eisen die boom- en holtebroeders stellen aan hun broedbiotoop zoals de bomen aan de westelijke rand van het plangebied. Deze bomen zullen bij de geplande werkzaamheden behouden blijven. Derhalve worden negatieve op boom- en holtebroeders niet verwacht. Er zijn geen vervolgstappen nodig.

Essentieel leefgebied

In het plangebied zijn geen elementen aanwezig die voldoen aan de eisen die de buizerd, havik, ijsvogel, oeverzwaluw, ransuil, sperwer, steenuil en wespendief stellen aan hun leefgebied. Negatieve effecten op deze soorten worden niet verwacht. Er zijn geen vervolgstappen benodigd.

In het plangebied zijn elementen aanwezig die voldoen aan de eisen die de huismus stelt aan zijn leefgebied. De laurierkers aan de westelijke rand en de beukenhagen aan de noordelijke rand van het plangebied zijn potentieel geschikt als leefgebied. Voor de herontwikkeling van het plangebied zal mogelijk ruimtebeslag optreden op deze elementen en daarme op potentieel leefgebied. In de omgeving van het plangebied is voldoende alternatief leefgebied aanwezig. Het plangebied betreft derhalve geen essentieel leefgebied. Om verstoring en vernietiging van bewoonde nesten te voorkomen moet tijdens de werkzaamheden voldaan worden aan de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 Besluit activiteiten leefomgeving).

In de omgeving van het plangebied zijn elementen aanwezig die voldoen aan de eisen die de huismus stelt aan zijn leefgebied. De bebouwing en de beplanting rondom het plangebied zijn potentieel geschikt als leefgebied. Directe negatieve effecten worden niet verwacht. Er zijn geen vervolgstappen nodig.

Vogels met jaarrond beschermde nesten categorie 5

Nesten van vogels uit categorie-5 zijn in de provincie Noord-Brabant niet jaarrond beschermd. Echter, in geval van zwaarwegende ecologische omstandigheden zijn deze nesten wel jaarrond beschermd.

Gezien de voldoende gelijkwaardige alternatieven in de directe omgeving van het plangebied zijn de nesten van genoemde soorten, op basis van expert judgement, niet jaarrond beschermd. Tevens zijn deze nesten tijdens het veldbezoek niet waargenomen.

Algemene broedvogels
Binnen het plangebied is geschikt broedbiotoop aanwezig voor algemene broedvogels. Het vernietigen van bewoonde nesten is verboden conform artikel 11.37 Besluit activiteiten leefomgeving. Dit geldt ook voor het zodanig verstoren van bewoonde nesten dat vogels hun nest verlaten. Om verstoring en vernietiging van bewoonde nesten te voorkomen moet tijdens de werkzaamheden voldaan worden aan de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 Besluit activiteiten leefomgeving).

4.2.3 Grondgebonden zoogdieren

Resultaten bureauonderzoek

In de afgelopen vijf jaar zijn beschermde grondgebonden zoogdieren waargenomen in de omgeving van het plangebied. In de onderstaande tabel zijn de soorten weergegeven waarvan waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend zijn.

Tabel 7: Beschermde grondgebonden zoogdieren die de afgelopen vijf jaar in de omgeving van het plangebied (tot een afstand van ca. 2.000 meter) zijn waargenomen. Bron: NDFF, juni 2025

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bal	Algemene vrijstelling	Status Rode lijst
Aardmuis	*Microtus agrestis*	A-V	Ja	-
Boommarter	*Martes martes*	A	Nee	-
Bosmuis	*Apodemus sylvaticus*	A-V	Ja	-
Das	*Meles meles*	A	Nee	-
Dwergspitsmuis	*Sorex minutus*	A-V	Ja	-
Eekhoorn	*Sciurus vulgaris*	A	Nee	-
Egel	*Erinaceus europaeus*	A-V	Ja	-
Haas	*Lepus europaeus*	A-V	Ja	Gevoelig
Huisspitsmuis	*Crocidura russula*	A-V	Ja	-
Konijn	*Oryctolagus cuniculus*	A-V	Ja	Gevoelig
Ree	*Capreolus capreolus*	A-V	Ja	-
Rosse woelmuis	*Myodes glareolus*	A-V	Ja	-
Veldmuis	*Microtus arvalis*	A-V	Ja	-
Vos	*Vulpes vulpes*	A-V	Ja	-
Woelrat	*Arvicola amphibius*	A-V	Ja	-

Legenda categorie Bal: H = soorten Habitatrichtlijn en/of Verdrag van Bonn of Bern (paragraaf 11.2.3 Bal), A = andere soorten volgens (paragraaf 11.2.4 Bal), A-V = beschermde soorten waarvoor een algemene vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen vanuit provincie Noord-Brabant.

Resultaten veldbezoek

Beschermde grondgebonden zoogdieren
Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied, en in de directe omgeving, geen beschermde grondgebonden zoogdieren waargenomen.

Vaste rust- en verblijfplaatsen
Het plangebied bestaat grotendeels uit bebouwing en verhard terrein. Deze elementen zijn niet geschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor de boommarter, das en eekhoorn. Het plangebied is derhalve ongeschikt om te dienen als vaste rust- en verblijfplaats voor deze soorten. In de bomen aan de westzijde van eht plangebied zijn geen nesten van de eekhoorn waargenomen.

De bomen aan de westzijde van en in de omgeving van het plangebied zijn potentieel geschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor de eekhoorn. Nesten van de eekhoorn zijn niet waargenomen.

Essentieel leefgebied
Het plangebied bestaat grotendeels uit bouwing en verhard terrein. Deze elementen zijn niet geschikt als foerageergebied en migratieroutes voor boommarters, dassen of eekhoorns. Het plangebied is derhalve ongeschikt om te dienen als leefgebied voor deze soorten.

Vrijgestelde grondgebonden zoogdieren
Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen vrijgestelde grondgebonden zoogdieren waargenomen.

Het plangebied bestaat grotendeels uit bebouwing en verhard terrein. Deze elementen zijn niet geschikt voor vrijgestelde grondgebonden zoogdieren.

In het plangebied zijn ook struiken zoals de laurierkers aan de westelijke rand en de beukenhagen aan de noordelijke rand van het plangebied waargenomomen welke potentieel geschikt zijn voor vrijgestelde soorten zoals de egel en muizensoorten.

Effectbespreking en vervolgstappen

Beschermde grondgebonden zoogdieren
Vaste rust- en verblijfplaats
In het plangebied zijn geen elementen aanwezig die voldoen aan de eisen die de boommarter en de das stellen aan hun vaste rust- en verblijfplaatsen. Negatieve effecten op deze soorten worden niet verwacht. Er zijn geen vervolgstappen benodigd.

De bomen aan de westzijde van het plangebied voldoen aan de eisen die de eekhoorn stelt aan zijn vaste rust- en verblijfplaats. Deze bomen zullen niet gekapt worden, derhalve worden negatieve effecten op deze soort niet verwacht en zijn vervolgstappen niet nodig.

Essentieel leefgebied
In het plangebied zijn geen elementen aanwezig die voldoen aan de eisen die de boommarter, das en eekhoorn stellen aan hun leefgebied. Negatieve effecten op deze soorten worden niet verwacht. Er zijn geen vervolgstappen benodigd.

Vrijgestelde grondgebonden zoogdieren
In het plangebied zijn geen elementen aanwezig zoals de struiken aan de westelijke en noordelijke randen van het plangebied die voldoen aan de eisen van vrijgestelde soorten zoals de egel en muizensoorten. Deze elementen kunnen door de werkzaamheden worden verstoord. Er is echter geen omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteiten in het kaden van de Omgevingswet noodzakelijk, omdat de soorten zijn vrijgesteld door de provincie Noord-Brabant bij ruimtelijke ontwikkelingen. Om verstoring van deze soorten te voorkomen moet tijdens de werkzaamheden voldaan worden aan de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 Besluit activiteiten leefomgeving).

4.2.4 Vleermuizen

Resultaten bureauonderzoek

In de afgelopen vijf jaar zijn beschermde vleermuizen waargenomen in de omgeving van het plangebied. In tabel 8 zijn de soorten weergegeven waarvan waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend zijn. In tabel 9 is weergegeven welke vaste rust- en verblijfplaatsen deze soorten gebruiken.

Tabel 8: Beschermde vleermuizen die de afgelopen vijf jaar in de omgeving van het plangebied (tot een afstand van ca. 2.000 meter) zijn waargenomen. Bron: NDFF, juni 2025

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bal	Status Rode lijst
Gewone dwergvleermuis	*Pipistrellus pipistrellus*	H	-
Gewone grootoorvleermuis	*Plecotus auritus*	H	-
Gewone/Grijze grootoorvleermuis	*Plecotus auritus/austriacus*	H	-
Laatvlieger	*Eptesicus serotinus*	H	Kwetsbaar
Meervleermuis	*Myotis dasycneme*	H	-
Rosse vleermuis	*Nyctalus noctula*	H	-
Ruige dwergvleermuis	*Pipistrellus nathusii*	H	-
Tweekleurige vleermuis	*Vespertilio murinus*	H	Gevoelig

Legenda categorie Bal: H = soorten Habitatrichtlijn en/of Verdrag van Bonn of Bern (paragraaf 11.2.3 Bal).

Tabel 9: Type verblijfplaatsen van vleermuizen, aanwezig volgens de NDFF, per periode.

Nederlandse naam	Kraam- en zomerperiode		Paarperiode		Winterperiode	
	Gebouw	Boom	Gebouw	Boom	Gebouw	Boom
Gewone dwergvleermuis	X		X		X	
Gewone grootoorvleermuis	X	X	X[2]	X	X[2,3]	XX
Grijze grootoorvleermuis	X[2,3]		X[2,3]		X[2,3]	
Laatvlieger	X		X		X	
Meervleermuis	X		X[2,3]		X[2,3]	
Rosse vleermuis		X		X		X
Ruige dwergvleermuis	X	X	X	X	X	X
Tweekleurige vleermuis	X[4]		X[4]		X[4]	

X = Eerste voorkeur.
XX = Tweede voorkeur.
[1] = Spleten, scheuren en/of kieren.
[2] = Grote open ruimtes, zoals een zolder of kerktoren.
[3] = Ondergrondse ruimtes, zoals (mergel/kalksteen)groeven, bunkers, forten, vestingwerken, oude steenfabrieken, (ijs)kelders, tunnels, grotten, mijnen en (kasteel)kelders.
[4] = Hoge gebouwen, zoals flats en kerken.
* = Solitaire dieren verblijven ook in groeven en grotten.
** = Solitaire dieren bewonen ook boomholten.
*** = Overwinterende dieren worden ook gevonden in overkluizingen, oude rioolsystemen, kerktorens en in boomholten.

Resultaten veldbezoek

Het oriënterende veldbezoek heeft overdag plaatsgevonden, waardoor geen actieve vleermuizen konden worden waargenomen. Wel is zo goed als mogelijk biotoopinformatie verzameld om de aan- of afwezigheid van potentiële foerageergebieden, vliegroutes en verblijfplaatsen te bepalen.

Foerageergebied

In het plangebied zijn bomen en open terrein aanwezig welke geschikt zijn als potentieel foerageergebied voor vleermuizen (zie figuur 2).

Vliegroutes
In het plangebied zijn geen lijnvormige elementen aanwezig die potentieel geschikt zijn als vliegroute, zoals bomenrijen, dijklichamen en watergangen. Het plangebied beschikt derhalve niet over elementen die geschikt zijn als vliegroute voor vleermuizen.

In de omgeving van het plangebied zijn lijnvormige elementen aanwezig die potentieel geschikt zijn als vliegroute voor vleermuizen, zoals bomenrijen ten zuiden en westen van het plangebied en de watergang ten zuiden van het plangebied.

Verblijfplaatsen
In het plangebied zijn bomen aanwezig. Tijdens het veldbezoek zijn de aanwezige bomen visueel geïnspectieerd op de aanwezigheid van holtes, loszittende schorsplaten en/of spleten die geschikt zijn voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Er zijn geen holtes, loszittende schorsplaat en/of spleten waargenomen.

Tijdens het veldbezoek zijn de gebouwen visueel geïnspecteerd op de aanwezigheid van gaten, kieren en spleten die toegang kunnen geven aan potentiële verblijfplaatsen. In de bebouwing zijn onder andere kieren achter de dakbekleding waargenomen die potentieel geschikt zijn voor vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen (zie figuur 2).

In de omgeving van het plangebied zijn bomen en gebouwen aanwezig die potentieel geschikt zijn voor vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen.

Effectbespreking en vervolgstappen

Foerageergebied
In het plangebied zijn bomen en open terrein aanwezig die potentieel geschikt zijn als foerageergebied voor vleermuizen. Door de werkzaamheden zal geen ruimtebeslag optreden op potentieel foerageergebied van vleermuizen, de bomen blijven namelijk behouden. In de omgeving van het plangebied is tevens voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in vorm van bomen, weiland en waterpartijen. De aanwezige bomen in het plangebied betreffen derhalve geen essentieel foerageergebied. Directe negatieve effecten worden niet verwacht. Bij de uitvoer van de werkzaamheden kunnen wel indirecte negatieve effecten door verstoring optreden. Derhalve dient er gewerkt te worden middels een ecologisch werkprotocol.

Vliegroutes
In het plangebied zijn geen elementen aanwezig die geschikt zijn als potentiële vliegroute voor vleermuizen, zoals bomenrijen en watergangen. Negatieve effecten worden niet verwacht. Er zijn geen vervolgstappen benodigd.

Aangrenzend aan het plangebied zijn wegen met bomenrijen aanwezig die potentieel geschikt zijn als vliegroute voor vleermuizen. Door de werkzaamheden zal geen ruimtebeslag optreden op deze wegen en bomenrijen, de vliegroute zal derhalve behouden blijven. Directe negatieve effecten worden niet verwacht. Bij de uitvoer van de werkzaamheden kunnen wel indirecte negatieve effecten door verstoring optreden. Derhalve dient er gewerkt te worden middels een ecologische werkprotocol.

Verblijfplaatsen
In het plangebied zijn gebouwen aanwezig die potentieel geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen. Een nader onderzoek naar de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouwen is noodzakelijk. Een overzicht van de te onderzoeken soorten en typen verblijfplaatsen (groen gemarkeerd) is weergegeven in tabel 9.

Aangrenzend aan het plangebied zijn bomen en gebouwen aanwezig die potentieel geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen. Deze bomen en gebouwen vallen buiten de scope van de werkzaamheden.

Directe negatieve effecten worden derhalve niet verwacht. Bij de uitvoer van de werkzaamheden kunnen wel indirecte negatieve effecten door verstoring optreden. Derhalve dient gewerkt te worden middels een ecologisch werkprotocol. Tevens mag er in de toekomstige situatie geen toename aan licht zijn en mag de vrije in- en uitvliegruimte niet verstoord worden, dit dient opgenomen te worden in een inpassingsplan.

4.2.5 Reptielen

Resultaten bureauonderzoek

In de afgelopen vijf jaar zijn beschermde reptielen waargenomen in de omgeving van het plangebied. In de onderstaande tabel zijn de soorten weergegeven waarvan waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend zijn.

Tabel 10: Beschermde reptielen die de afgelopen vijf jaar in de omgeving van het plangebied (tot een afstand van ca. 2.000 meter) zijn waargenomen. Bron: NDFF, juni 2025

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bal	Algemene vrijstelling	Status Rode lijst
Levendbarende hagedis	*Zootoca vivipara*	A	Nee	Gevoelig

Legenda categorie Bal: H = soorten Habitatrichtlijn en/of Verdrag van Bonn of Bern (paragraaf 11.2.3 Bal), A = andere soorten volgens (paragraaf 11.2.4 Bal), A-V = beschermde soorten waarvoor een algemene vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen vanuit provincie Noord-Brabant.

Resultaten veldbezoek

Beschermde reptielen
Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied, en in de directe omgeving, geen beschermde reptielen waargenomen.

Voor reptielen is het van belang om een aaneenschakeling van overwinters-, foerageer- en voortplantingshabitat te hebben. Het plangebied bestaat grotendeels uit bebouwing en verhard terrein. Deze elementen zijn niet geschikt als overwinters-, foerageer- en voortplantingshabitat voor de levendbarende hagedis. Het plangebied is derhalve ongeschikt voor de levenbarende hagedis.

Vrijgestelde reptielen
Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen vrijgestelde reptielen waargenomen.

Het plangebied bestaat grotendeels uit bebouwing en verhard terrein. Deze elementen zijn niet geschikt voor vrijgestelde reptielen.

Effectbespreking en vervolgstappen

Beschermde reptielen

In het plangebied zijn geen elementen aanwezig die voldoen aan de eisen die de levendbarende hagedis stelt aan zijn overwinterings- foerageer- en voortplantingshabitat. Negatieve effecten op deze soort worden niet verwacht. Er zijn geen vervolgstappen benodigd.

Vrijgestelde reptielen

Gezien de verspreidingsgegevens van vrijgestelde reptielen in de omgeving van het plangebied en de ongeschiktheid van het plangebied voor vrijgestelde soorten, worden geen negatieve effecten verwacht op deze soortgroep. Er zijn geen vervolgstappen benodigd.

4.2.6 Amfibieën

Resultaten bureauonderzoek

In de afgelopen vijf jaar zijn beschermde amfibieën waargenomen in de omgeving van het plangebied. In de onderstaande tabel zijn de soorten weergegeven waarvan waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend zijn.

Tabel 11: Beschermde amfibieën die de afgelopen vijf jaar in de omgeving van het plangebied (tot een afstand van ca. 2.000 meter) zijn waargenomen. Bron: NDFF, juni 2025

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bal	Algemene vrijstelling	Status Rode lijst
Bastaardkikker	*Pelophylax kl. esculentus*	A-V	Ja	-
Bruine kikker	*Rana temporaria*	A-V	Ja	-
Gewone pad	*Bufo bufo*	A-V	Ja	-
Kleine watersalamander	*Lissotriton vulgaris*	A-V	Ja	-
Meerkikker	*Pelophylaa ridibunda*	A-V	Ja	-
Poelkikker	*Pelophyla lessonae*	H	Nee	-
Rugstreeppad	*Epidalea calamita*	H	Nee	Gevoelig

Legenda categorie Bal: H = soorten Habitatrichtlijn en/of Verdrag van Bonn of Bern (paragraaf 11.2.3 Bal), A = andere soorten volgens (paragraaf 11.2.4 Bal), A-V = beschermde soorten waarvoor een algemene vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen vanuit provincie Noord-Brabant.

Resultaten veldbezoek

Beschermde amfibieën

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied, en in de directe omgeving, geen beschermde amfibieën waargenomen.

Het functionele habitat van amfibieën bestaat uit voortplantingswateren, landhabitat en overwinteringshabitat. Het plangebied bestaat grotendeels uit bebouwing en verhard terrein. Deze elementen zijn niet geschikt als voortplantingswateren, landhabitat en overwinteringshabitat voor poelkikker of de rugstreeppad. Het plangebied is derhalve ongeschikt voor de poelkikker en rugstreeppad.

Vrijgestelde amfibieën

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen vrijgestelde amfibiën waargenomen.

Het plangebied bestaat grotendeels uit bebouwing en verhard terrein. Deze elementen zijn niet geschikt voor vrijgestelde amfibieën. Ten zuiden van het plangebied zijn een watergang een meertje aanwezig.

In het plangebied zijn struiken aanwezig welke potentieel geschikt zijn als overwinteringshabitat voor vrijgestelde soorten zoals de pad, bruine kikker en kleine watersalamander.

Effectbespreking en vervolgstappen

Beschermde amfibieën

In het plangebied zijn geen elementen aanwezig die voldoen aan de eisen die de poelkikker en de rugstreeppad stellen aan hun voortplantingswateren, landhabitat en overwinteringshabitat. Negatieve effecten op deze soorten worden niet verwacht. Er zijn geen vervolgstappen benodigd.

Vrijgestelde amfibieën

In het plangebied zijn elementen aanwezig die voldoen aan de eisen van vrijgestelde soorten, zoals de struiken aan de westelijke en oostelijke randen van het plangebied. De aanwezige biotoop is geschikt voor vrijgestelde soorten, zoals de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander, die door de werkzaamheden kunnen worden verstoord. Er is echter geen omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteiten in het kader van de Omgevingswet noodzakelijk, omdat de soorten zijn vrijgesteld door de provincie Noord-Brabant bij ruimtelijke ontwikkelingen. Om verstoring van deze soorten te voorkomen moet tijdens de werkzaamheden voldaan worden aan de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 Besluit activiteiten Leefomgeving).

4.2.7 Vissen

Resultaten bureauonderzoek

In de afgelopen vijf jaar zijn geen beschermde vissen waargenomen in de omgeving van het plangebied.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied, en in de directe omgeving, geen beschermde vissen waargenomen.

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Het plangebied is derhalve ongeschikt voor vissen.

Effectbespreking en vervolgstappen

Gezien de verspreidingsgegevens van beschermde vissen in de omgeving van het plangebied en de ongeschiktheid van het plangebied voor beschermde soorten, worden geen negatieve effecten verwacht op deze soortgroep. Er zijn geen vervolgstappen benodigd.

4.2.8 Ongewervelden

Resultaten bureauonderzoek

In de afgelopen vijf jaar zijn beschermde ongewervelden waargenomen in de omgeving van het plangebied. In de onderstaande tabel zijn de soorten weergegeven waarvan waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend zijn.

Tabel 12: Beschermde ongewervelden die de afgelopen vijf jaar in de omgeving van het plangebied (tot een afstand van ca. 2.000 meter) zijn waargenomen. Bron: NDFF, juni 2025

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Bal	Status Rode lijst
Grote vos	*Nymphalis polychloros*	A	Kwetsbaar
Kleine ijsvogelvlinder	*Limenitis camilla*	A	Kwetsbaar
Teunisbloempijlstaart	*Proserpinus proserpina*	H	-

Legenda categorie Bal: H = soorten Habitatrichtlijn en/of Verdrag van Bonn of Bern (paragraaf 11.2.3 Bal), A = andere soorten volgens (paragraaf 11.2.4 Bal).

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied, en in de directe omgeving, geen beschermde ongewervelden waargenomen.

Beschermde vlinders

Het veldbezoek is in de zomerperiode uitgevoerd, een periode die voor veruit de meeste soorten optimaal is voor soortenherkenning. Het plangebied bestaat grotendeels uit bebouwing en verhard terrein. Deze elementen voldoen niet aan de standplaatseisen van de waardplanten van grote vos, kleine ijsvogelvlinder en teunisbloempijlstaart.

Tijdens het veldbezoek is aan de zuidelijke rand van het plangebied een enkele teunisbloem waargenomen welke potentieel voor de teunisbloempijlstaart kan dienen.

Effectbespreking en vervolgstappen

In het plangebied zijn geen elementen aanwezig die voldoen aan de eisen die de grote vos en de kleine ijsvogelvlinder stellen aan hun habitat. Negatieve effecten op deze soorten worden niet verwacht. Er zijn geen vervolgstappen benodigd.

In het plangebied zijn elementen aanwezig die voldoen aan de eisen die de teunisbloempijlstaart stelt aan zijn habitat, zoals een teunisbloem aan de zuidelijke rand van het plangebied. Echter, is vanwege de ongeschiktheid van de leefomgeving en omdat er slechts één teunisbloem zich in het plangebied bevindt geen sprake is van een functioneel habitat. Negatieve effecten op deze soort worden niet verwacht. Er zijn geen vervolgstappen benodigd.

4.3 RODE LIJST

In deze paragraaf wordt ingegaan op soorten die enkel op de Rode lijst staan en geen andere (wettelijke) beschermingsstatus hebben.

Conform de Omgevingswet dient, bij de uitvoer van werkzaamheden, ook rekening gehouden te worden met de gunstige staat van instandhouding van soorten vermeld op de Rode lijst. De Rode lijst heeft echter geen wettelijke status. Dit houdt in dat, wettelijk gezien, voor soorten die enkel op de Rode lijst staan, geen juridisch kader is om hiervoor een omgevingsvergunning flora en fauna te verlenen.

Resultaten bureauonderzoek

In de afgelopen vijf jaar zijn soorten van de Rode lijst waargenomen in de omgeving van het plangebied. In de bijlage 2 zijn de soorten weergegeven waarvan waarnemingen in de omgeving (tot een afstand van 2.000 meter) van het plangebied bekend zijn. De waargenomen soorten vallen onder de volgende soortgroepen;

- Ongewervelden
- Reptielen.
- Schimmels.
- Vaatplanten.
- Vogels.
- Zoogdieren.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen Rode lijst soorten waargenomen.
Het plangebied bestaat grotendeels uit bebouwing en verhard terrein. Deze elementen zijn potentieel geschikt voor sommige Rode lijst soorten die genoemd zijn in bijlage 2.

Effectbespreking en vervolgstappen

In het plangebied zijn elementen aanwezig die voldoen aan de eisen die enkele Rode lijst soorten stellen aan hun habitat. Met het slopen van de huidige bebouwing en het realiseren van de nieuwe woningen wordt er niet verwacht dat dit invloed uitoefent op de staat van instandhouding van deze soorten. Negatieve effecten op de Rode lijstsoorten worden niet verwacht. Er zijn geen vervolgstappen benodigd.

4.4 INVASIEVE EXOTEN

Resultaten bureauonderzoek

In de afgelopen vijf jaar zijn invasieve exoten waargenomen in de omgeving van het plangebied. In de onderstaande tabel zijn de soorten weergegeven waarvan waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend zijn.

Tabel 13: Invasieve exoten die de afgelopen vijf jaar in de omgeving van het plangebied (tot een afstand van ca. 2.000 meter) zijn waargenomen. Bron: NDFF, juni 2025

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep
Aziatische hoornaar	*Vespa velutina*	Insecten
Hemelboom	*Ailanthus altissima*	Vaatplanten
Japanse duizendknoop	*Fallopia japonica*	Vaatplanten
Muskusrat	*Ondatra zibethicus*	Zoogdieren
Nijlgans	*Alopochen aegyptiaca*	Vogels
Reuzenbalsemien	*Impatiens glandulifera*	Vaatplanten
Smalle waterpest	*Elodea nuttallii*	Vaatplanten
Watercrassula	*Crassula helmsii*	Vaatplanten
Zonnebaars	*Lepomis gibbosus*	Vissen

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek is in het plangebied een bezet nest van de Aziatische hoornaar waargenomen ter plaatse van de laurierkers grenzend aan het voetpad in de zuidwestelijke hoek van het plangebied (zie figuur 2).

Effectbespreking en vervolgstappen

In het plangebied is tijdens het veldbezoek de Aziatische hoornaar waargenomen (zie figuur 2). Tijdens de werkzaamheden dient gewerkt te worden conform de genoemde maatregelen uit de factsheet van het NVWA (bijlage 5). Deze werkwijze dient nader uitgewerkt te worden in een Plan van Aanpak.

4.5 BESCHERMDE HOUTOPSTANDEN

Indien aanwezige bomen tijdens de werkzaamheden worden gekapt: Deze bomen voldoen niet aan de criteria van een houtopstand, derhalve is geen omgevingsvergunning noodzakelijk. Een kapvergunning bij de gemeente kan wel noodzakelijk zijn, evenals een herplant plicht.

5.0 CONCLUSIE

In onderstaande paragrafen worden de conclusies en aanbevelingen uit de quickscan besproken.

5.1 BESCHERMDE GEBIEDEN

In de omgeving van het plangebied zijn meerdere beschermde gebieden aanwezig. In onderstaande tabel zijn de effecten van de werkzaamheden op deze gebieden weergegeven en wordt aangegeven of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Tabel 14: Conclusies en aanbevelingen aangaande activiteiten met betrekking tot beschermde gebieden (paragraaf 11.1 Besluit activiteiten leefomgeving)

Beschermd gebied	Minimale afstand tot gebied (in km)	Ruimtebeslag?	Indirecte effecten/Externe werking?	Vervolgstappen noodzakelijk?
Natura 2000	1,5	Nee	Nee*	Ja, een AERIUS-berekening is noodzakelijk.
Natuurnetwerk Nederland	1,0	Nee	Nee	Nee

*Uitzondering hierop is het effect van stikstofemissies op omringende Natura-2000 gebieden. Een AERIUS-berekening is voor zowel de realisatiefase als de gebruiksfase verplicht dan wel noodzakelijk.

5.2 BESCHERMDE SOORTEN

Binnen het plangebied is biotoop aangetroffen die geschikt is voor beschermde soorten. Het gaat om soorten uit de volgende soortgroepen: algemene broedvogels, vogels met jaarrond beschermde nesten en vleermuizen.

In onderstaande tabel is per soortgroep aangegeven of nader onderzoek nodig is en wordt aangegeven of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Tabel 15: Conclusies en aanbevelingen aangaande activiteiten met betrekking tot dieren of planten in het wild (paragraaf 11.2 Besluit activiteiten leefomgeving)

Soortgroep	Beschermde soorten/functies?	Nader onderzoek?	Omgevingsvergunning Flora- en fauna-activiteit nodig?
Vaatplanten	Nee	Nee	Nee
Algemene broedvogels	**Ja**, er is geschikt broedbiotoop aanwezig voor algemene broedvogels.	Nee	**Nee, mits** maatregelen worden genomen om vernietiging van nesten en verstoring van broedende vogels te voorkomen.
Vogels met jaarrond beschermde nesten	**Ja,** er is geschikt broedbiotoop aanwezig voor de gierzwaluw	**Ja,** naar vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluw.	**Ja, indien** vaste rust- en verblijfplaatsen aangetoond worden van de gierzwaluw die bij de werkzaamheden beschadigd, verwijderd of vernietigd worden.

Soortgroep	Beschermde soorten/functies?	Nader onderzoek?	Omgevingsvergunning Flora- en fauna-activiteit nodig?
Grondgebonden zoogdieren	Nee	Nee	Nee
Vleermuizen foerageergebied	**Ja,** de bomenen het open terrein betreffen mogelijk foerageergebied.	Nee, het betreft geen essentieel foerageergebied.	**Nee, mits** maatregelen worden genomen om verstoring van vleermuizen te voorkomen.
Vleermuizen vliegroutes	**Ja,** aangrenzend aan het plangebied is mogelijk een vliegroute aawezig in de vorm van bomenrijen en een watergang	**Nee,** het betreft geen essentiële vliegroute en de bomenrijen en watergang blijven behouden.	**Nee, mits** maatregelen worden genomen om verstoring van vleermuizen te voorkomen.
Vleermuizen verblijfplaatsen	**Ja,** de bebouwing is potentieel geschikt als vaste rust- en verblijfplaatsen voor gebouwbewonende soorten	**Ja,** naar kraam- en zomerverblijf, paarverblijf, (massa)winterverblijf van gebouwbewonende soorten in de aanwezige bebouwing.	**Ja, indien** vaste rust- en verblijfplaatsen aangetoond worden van de gebouwbewonende soorten soort(en), die bij de werkzaamheden beschadigd, verwijderd of vernietigd worden.
Reptielen	Nee	Nee	Nee
Amfibieën	Nee	Nee	Nee
Vissen	Nee	Nee	Nee
Ongewervelden	Nee	Nee	Nee
Soortgroepen met vrijgestelde soorten vanuit provincie Noord-Brabant			
Grondgebonden zoogdieren (algemeen vrijgesteld)	**Ja,** het plangebied omvat leefgebied voor door de provincie vrijgestelde soorten als de egel en muizensoorten.	Nee	**Nee, mits** er rekening wordt gehouden met de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 Besluit activiteiten leefomgeving).
Amfibieën (algemeen vrijgesteld)	**Ja,** het plangebied omvat leefgebied voor door de provincie vrijgestelde soorten als de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander	Nee	**Nee, mits** er rekening wordt gehouden met de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 Besluit activiteiten leefomgeving).
Reptielen (algemeen vrijgesteld)	Nee	Nee	Nee

5.2.1 Nader onderzoek

Nader onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen van de gierzwaluw en van gebouwbewonende vleermuizen is noodzakelijk.

5.3 SOORTEN VAN DE RODE LIJST

In het plangebied zijn elementen aanwezig die voldoen aan de eisen die enkele soorten van de Rode lijst stellen aan hun habitat. Vanwege voldoende vergelijkbaar habitat in de directe omgeving wordt er niet verwacht dat er door de nieuwbouw invloed wordt uitgeoefend op de staat van instandhouding van deze soorten.

5.4 INVASIEVE EXOTEN

In het plangebied is tijdens het veldbezoek de Aziatische hoornaar waargenomen. Tijdens de werkzaamheden dient gewerkt te worden conform de genoemde maatregelen uit de factsheet van het NVWA (bijlage 5). Deze werkwijze dient nader uitgewerkt te worden in een Plan van Aanpak.

5.5 BESCHERMDE HOUTOPSTANDEN

In het plangebied zijn bomen aanwezig die bij de herontwikkeling worden gekapt. Deze bomen voldoen niet aan de criteria van een houtopstand, derhalve is geen omgevingsvergunning noodzakelijk. Een kapvergunning bij de gemeente kan wel noodzakelijk zijn, evenals een herplant plicht.

6.0 SPECIFIEKE ZORGPLICHT

Tijdens de werkzaamheden dienen negatieve effecten op soorten zoveel mogelijk te worden voorkomen, de zogenoemde specifieke zorgplicht (artikel 11.27 Besluit activiteiten leefomgeving). Dit houdt in dat men, tijdens de uitvoer van de werkzaamheden, zorg draagt voor de ter plekke aanwezige flora en fauna. En wel in dien verstande dat, in redelijkheid, activiteiten waarvan vermoedt kan worden dat deze nadelig zijn voor in het wild levende dieren en planten, dienen te worden voorkomen.

Om te voldoen aan de specifieke zorgplicht worden in ieder geval de maatregelen voorgesteld zoals weergegeven in onderstaande tabel. Deze maatregelen dienen te worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

Tabel 16: Algemene aanbevelingen aangaande werkmethoden om het overtreden van verbodsbepalingen uit het Bal te voorkomen dan wel te verzachten

Specifieke zorgplicht algemeen	
• Werkzaamheden vinden in beginsel plaats buiten de kwetsbare perioden van soorten. Indien dit niet mogelijk is worden werkzaamheden op een dusdanige manier uitgevoerd dat effecten op eventueel aanwezige beschermde soorten kunnen worden voorkomen. • Werkzaamheden vinden in beginsel plaats in de daglichtperiode, opdat verstoring van de omgeving door verlichting wordt voorkomen. Bij nachtelijke verlichting van een werklocatie wordt uitstraling naar de omgeving, vanaf een uur na zonsondergang, zo veel mogelijk voorkomen. • Er wordt, indien beschikbaar, natuurvriendelijk materieel ingezet en/of sparende technieken toegepast. • Het materieel wordt zorgvuldig en deskundig gebruikt, zodat geen onnodige schade of verstoring wordt veroorzaakt met betrekking tot de aanwezige flora en fauna. • Er wordt één kant op gewerkt zodat dieren kunnen wegvluchten. • Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen ontmoedigingsmaatregelen uitgevoerd te worden (natuurvrij maken). Deze werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige. • Aanvullend wordt er voorafgaand aan de werkzaamheden een algehele check op flora en fauna uitgevoerd door een ecologisch deskundige. • Voor overige onverhoopt aangetroffen beschermde soorten, welke op voorhand niet bekend waren, worden soort specifieke beschermingsmaatregelen getroffen. Deze soort specifieke werkzaamheden worden opgenomen in het ecologisch werkprotocol middels een erratum. Waarnemingen worden aangegeven op kaart.	
Soortgroep	**Maatregel**
Algemene broedvogels	• Om effecten op broedende vogels te voorkomen dienen werkzaamheden, buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Voor het broedseizoen geldt geen vaste periode, deze verschilt per soort. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart en 15 juli. • Indien werken buiten het broedseizoen niet mogelijk is, moet voorafgaand aan de werkzaamheden door een ter zake kundige op het gebied van broedvogels worden gecontroleerd of broedende vogels aanwezig zijn. Dit geldt ook voor de periode vlak voor of na het broedseizoen, het gaat om een broedgeval ongeacht de datum. • Om effecten op broedende vogels te voorkomen dienen preventieve maatregelen te worden genomen voorafgaande aan het broedseizoen waarbij de

Soortgroep	Maatregel
	vegetatie gelegen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kort wordt gehouden, door periodiek maaien en afvoeren. • Indien effecten op broedende vogels niet kunnen worden uitgesloten, mag er niet worden gewerkt.
Grondgebonden zoogdieren	• Om effecten op vrijgestelde grondgebonden zoogdieren zoveel mogelijk te beperken dienen werkzaamheden waarbij vegetatie wordt verwijderd van één kant te worden uitgevoerd, zodat aanwezige dieren de kans krijgen om zich te verplaatsen. Deze maatregel valt onder de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 Besluit activiteiten leefomgeving).
Vleermuizen foerageergebied, vliegroutes	• Om effecten op vleermuizen zoveel mogelijk te voorkomen worden werkzaamheden bij voorkeur uitgevoerd in de overwinteringsperiode van vleermuizen, globaal van 1 november tot 1 april. • Indien werken in de overwinteringsperiode niet mogelijk is, dient tussen zonsopgang en zonsondergang te worden gewerkt. Dit om mogelijke indirecte effecten als verstoring door licht op naast gelegen foerageergebied, verblijfplaatsen en vliegroutes te voorkomen. • Indien toch gebruik moet worden gemaakt van kunstlicht, dient gebruik te worden gemaakt van gerichte verlichting. Hierbij dient lichtval op bomen en gebouwen in de omgeving te worden vermeden om verstoring te voorkomen.
Amfibieën	• Werkzaamheden dienen bij voorkeur te worden uitgevoerd buiten de overwinteringsperiode. Globaal is de overwinteringsperiode van 15 oktober tot en met 15 maart. De exacte periode dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige. • Indien werken buiten de overwinteringsperiode niet mogelijk is, dienen overwinteringslocaties (plekken met pollen, holen, hopen, stronken en takkenrillen) ter plaatse van grasland en heide behouden te blijven. • Er wordt aanbevolen om te voorkomen dat er ondiepe poelen, sporen van machines die met water kunnen worden gevuld en zandhopen/omgewerkte grond ontstaan tijdens werkzaamheden. Deze kunnen dienstdoen als voortplantingswater dan wel overwinteringshabitat.

7.0 BRONVERMELDINGEN

1. Besluit activiteiten leefomgeving, 1 januari 2024.
2. Nationale Databank Flora en Fauna, juni 2025.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Handrijking beheer en onderhoud
Bijlage 2: Soorten Rode lijst
Bijlage 3: NVWA factsheet Aziatische hoornaar

Bijlage 1: Handreiking beheer en onderhoud

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

Nadat de Raad van State op 29 mei 2019, het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet langer geldig verklaarde voor het uitgeven van vergunningen, ontstond er onduidelijkheid. Projecten die eerst geen natuurvergunning nodig hadden, moesten opnieuw beoordeeld worden. Zo ontstond er ook verwarring over hoe, in het kader van de Wet Natuurbescherming, om te gaan met beheer en onderhoud van objecten.

Samen met de Landsadvocaat is er gekeken naar dit vraagstuk en hieruit is deze handreiking ontstaan. Het Ministerie van LNV (DG Stikstof) heeft deze handreiking opgesteld. In afstemming met vertegenwoordigers van IenW, BZK, EZK, Defensie, IPO, Unie van Waterschappen en de VNG.

1.2 Huidige situatie

Voor de werking van PAS, tijdens de werking van PAS en ook nu wordt er voor beheer en onderhoud van bestaande objecten geen natuurvergunning aangevraagd. Deze werkzaamheden kwalificeren immers niet als een project in het kader van de Habitatrichtlijn, dit wordt later in het document toegelicht.

1.3 Doelgroep

Deze handreiking is bedoeld voor vergunningverleners en opdrachtgevers voor beheer en onderhoud binnen de overheden.

1.4 Doel van de handreiking

Het doel van deze handreiking is om vergunningverleners en overheden die zelf beheer en onderhoud uitvoeren, houvast te geven bij de beoordeling of een activiteit onder beheer en onderhoud valt en er zodoende dus geen AERIUS-berekening, passende beoordeling en/of vergunning nodig is. De handreiking is een richtlijn en heeft geen juridische status. Dat betekent dat er geen rechten aan ontleend kunnen worden.
Deze handreiking is nadrukkelijk alleen bedoeld voor bestaande projecten die:

- Dateren van vóór de Europese referentiedatum, of
- Dateren van na de Europese referentiedatum en beoordeeld zijn op grond van de Wnb. Dat kan geleid hebben tot een toestemming en kan een vergunning zijn op grond van bestaand recht, bijvoorbeeld van voor de Europese referentiedatum.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 1 beschrijft waarom deze handreiking is gemaakt en voor wie deze geschreven is.
In hoofdstuk 2 wordt er ingegaan op de definitie van beheer en onderhoud en wordt dit verder toegelicht.
In hoofdstuk 3 wordt er ingegaan op de vraag wanneer er sprake is van beheer en onderhoud en wanneer niet. Er is een beslisboom bijgevoegd om dit makkelijker te maken.
Hoofdstuk 4 gaat in op de jurisprudentie rondom dit onderwerp en deze handreiking.
In hoofdstuk 5 staat waar lezers terecht kunnen voor meer informatie over dit onderwerp.

2. Wat is beheer en onderhoud?

In dit hoofdstuk wordt de definitie van beheer en onderhoud benoemd en wordt deze verder toegelicht.

2.1 Definitie beheer en onderhoud

Beheer en onderhoud betreft de activiteiten die erop zijn gericht om de functie van objecten en het prestatieniveau dat daaraan wordt gesteld, zoals ontworpen en aangelegd, tijdens de levensduur te behouden.
De centrale begrippen uit deze definitie worden hieronder kort toegelicht.

2.2 Functie

Onder beheer en onderhoud vallen de activiteiten die nodig zijn om de huidige functie van een bestaand object te behouden.
Voorbeelden:

- Het vervangen van een bestaand hekwerk of het plaatsen van een nieuw hekwerk is nodig om de veiligheid op en rond het spoor te garanderen en daarmee de functie van de spoorweg te behouden.
- Het repareren van een beschadiging van een gebouw als gevolg van een incident. Herstel is nodig om het gebouw (veilig) te kunnen blijven gebruiken voor zijn functie.

Activiteiten die zijn gericht op het toevoegen van een nieuwe functie of het wijzigen van de huidige functie, zorgen voor een wijziging van de functie en vallen niet onder beheer en onderhoud.
Voorbeeld: een vluchtstrook wordt een rijstrook. Hierbij wordt de huidige functie vervangen voor een nieuwe functie.

2.3 Object

Onder ‘object’ vallen infrastructurele werken, waterstaatswerken, gebouwen en bijbehorende ruimten, leidingwerk en objecten in de openbare ruimte zoals openbaar groen.

Voorbeelden van objecten zijn:

- Infrastructurele werken: (spoor)wegen, vaarwegen, start- en landingsbanen en radar -en vluchtgeleidingssystemen.
- Waterstaatwerken: waterkeringen, wateren, gemalen, sluizen en bruggen.
- Gebouwen: woningen, kantoren, scholen, gevangenissen, musea.
- Openbare ruimtes: parken, sportterreinen, groen.
- Overige: kabels, leidingen (nutsbedrijven en netbeheerders), riolering.

2.4 Prestatieniveau

Het prestatieniveau gaat over de mate waarop het object zijn functie uitoefent. Beheer en onderhoud is nodig om dit niveau op peil te houden.

Voorbeeld: Wanneer er geen beheer en onderhoud wordt gepleegd aan riolering, raakt deze verstopt en kan het zijn functie niet meer goed uitvoeren. Zonder beheer en onderhoud wordt het prestatieniveau van dit object lager.

2.5 Levensduur

De levensduur van een object, geeft aan hoelang het object op een veilige manier zijn functie kan uitoefenen. Om deze levensduur te behouden, is er beheer en onderhoud nodig. De levensduur verschilt per object.

2.6 Levenscyclus

De levenscyclus van een object bestaat uit de volgende stadia:

- Aanleg/realisatie.
- Gebruik.
- Beheer en onderhoud.
- Vervanging en sloop.

3. Wanneer is er sprake van beheer en onderhoud (en wanneer niet)?

In dit hoofdstuk wordt er antwoord gegeven op de vraag wanneer er sprake is van beheer en onderhoud en wanneer niet. Ook is een beslisboom bijgevoegd in dit hoofdstuk, om het beantwoorden van die vraag makkelijker te maken.

3.1 Wanneer beheer en onderhoud

Er is sprake van beheer en onderhoud wanneer de uit te voeren activiteiten nodig zijn om de functie en het prestatieniveau van het object te kunnen behouden.

Om erachter te komen of er sprake is van beheer en onderhoud zijn de volgende vragen van belang:

- Start er een nieuwe levenscyclus door de activiteiten?
- Wordt de levensduur van het object verlengd door de activiteiten?
- Wijzigt de functie van het object?
- Krijgt het object er een functie bij?
- Wordt de capaciteit van het object vergroot?
- Gaat het object meer plek in beslag nemen?
- Wordt het hele object vervangen?

3.2 Beslisboom

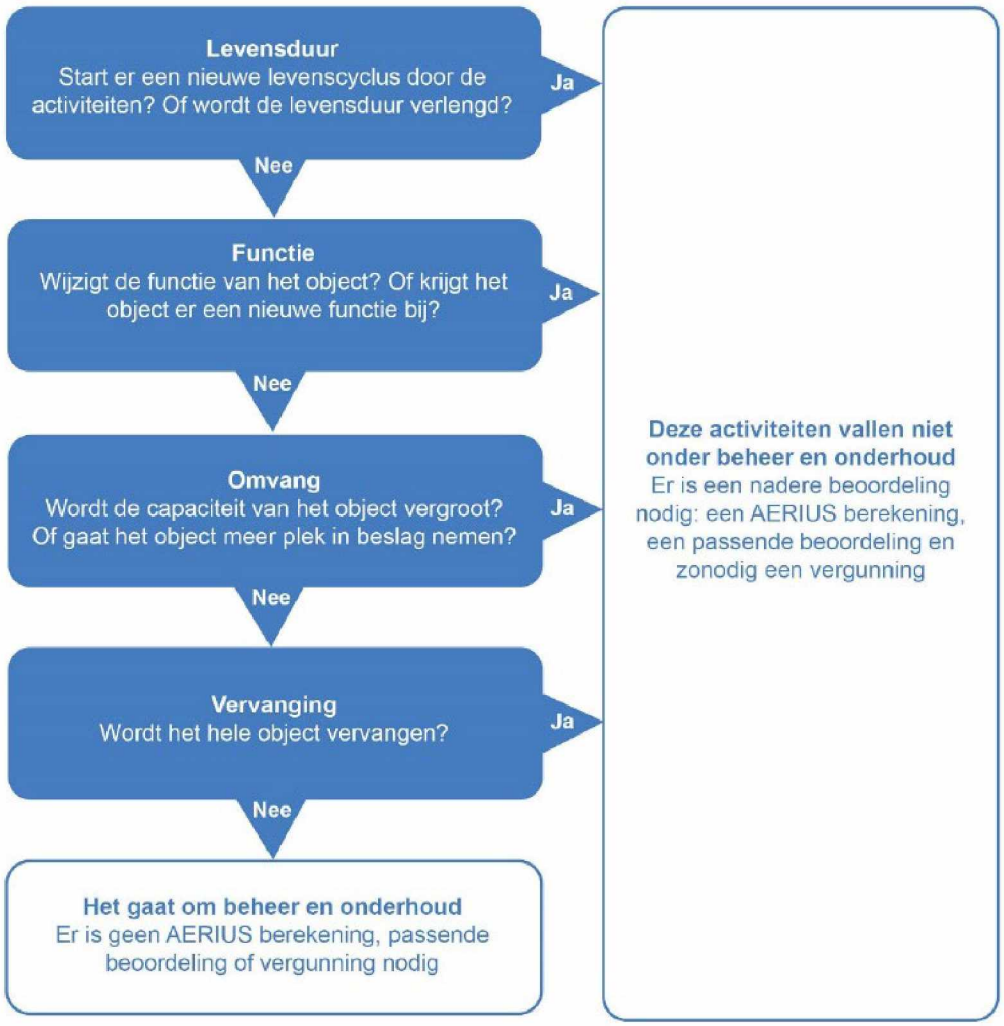
Maak gebruik van onderstaande beslisboom om erachter te komen of een activiteit onder beheer en onderhoud valt.

Ook als er sprake is van beheer en onderhoud is het nog steeds nodig om na te gaan welke mogelijkheden er zijn om emissies te beperken en af te wegen of deze moeten worden voor-geschreven aan de uitvoerder van het werk. Dit is in lijn met adviescommissie Remkes: iedere sector draagt zijn steentje bij aan het verminderen van de stikstofdepositie in Nederland. Daarnaast geldt altijd de zorgplicht uit de wet Natuurbescherming voor N2000: waar redelijkerwijs mogelijk worden schadelijke gevolgen beperkt.

Geen beheer en onderhoud:

Geen B&O zijn activiteiten die ervoor zorgen dat het object bijvoorbeeld een nieuwe functie krijgt of dat de capaciteit wordt vergroot.

Bijvoorbeeld: Wanneer een gevangenis wordt omgebouwd tot hotel of themapark, is er geen sprake van slechts beheer en onderhoud. Het object krijgt immers een geheel andere functie.

4. Jurisprudentie

Tot op heden is er geen jurisprudentie die ziet op het vraagstuk van beheer en onderhoud. Het valt niet uit te sluiten dat in de praktijk op enig moment een verzoek tot handhaving zal worden gedaan. Deze handreiking wordt verdedigbaar geacht, maar het is uiteindelijk aan de rechter hierover een oordeel te geven. De Landsadvocaat heeft aangegeven het verdedigbaar te achten om te blijven stellen dat beheer en onderhoud een onafscheidelijk verbonden onderdeel is van het realiseren van een project.

Geadviseerd wordt de handreiking met ‘gezond verstand’ uit te voeren. Bij activiteiten waarbij weerstand vanuit de omgeving wordt verwacht, kan het verstandig zijn om wél te rekenen en/of een vergunning aan te vragen, ook als de activiteit strikt genomen binnen beheer en onderhoud zou kunnen vallen.

5. Meer informatie

Vragen over dit onderwerp, zowel vanuit de vergunningverlener als de vergunningaanvrager kunnen worden gesteld aan de Helpdesk Stikstof en Natura 2000 van Bij12.
Meer informatie over stikstof is te vinden op www.aanpakstikstof.nl.

Bijlage A: Activiteiten die gezien worden als beheer en onderhoud

Onderstaand is een overzicht gegeven van de activiteiten die als beheer en onderhoud worden gezien. Het gaat uitdrukkelijk om voorbeelden, de lijst is niet uitputtend:

- Vervangen en herstellen van het wegdek, zoals:
  - Vervangen van asfalt.
  - Aanbrengen van een nieuwe onderlaag (op de oude onderlaag).
  - Herstellen van asfalt(schades).
  - Frezen van dek- en tussenlagen.
  - Aanbrengen van markering.
- Onderhoud aan overige wegen, paden en verhardingen.
- Repareren/stellen/vernieuwen van een geleiderail.
- Reiniging en plaatsen van bebording/bewegwijzering.
- Verkeersmaatregelen ten behoeve van onderhoudswerkzaamheden.
- Verwijderen graffiti en het schoonmaken/herstellen van geluidschermen.
- Verlichtingsonderhoud (vervangen lampen/armaturen).
- Onderhouden, herstellen en vernieuwen van meubilair, hekwerken, toiletunits op verzorgingsplaatsen, steigers, markeringen, meetopstellingen, palen en het opruimen/ afvoeren van (zwerf)afval (zowel bij wegen, vaarwegen als spoorwegen).
- Reiniging van riool (HWA), leegzuigen van kolken en schoonvegen van goten.
- Het inspecteren, monitoren, testen en opstellen van toestandsrapportages.
- Gladheidsbestrijding op de weg, ijsbestrijding op de vaarweg en gladheidsbestrijding op het airside gedeelte van een luchthaven.
- Aan- of afvoer van materieel en materialen met schepen en motorvoertuigen van en naar de onderhoudslocatie, alsmede het verspreiden van de vrijkomende baggerspecie op vastgestelde verspreidingslocaties.
- Onderhouden, herstellen en vervangen van bouw- en kunstwerken zoals sluizen, duikers, pomp-installaties, overige installaties en (fauna-)tunnels, zoals:
  - Beton herstel.
  - Conserveren stalen delen.
  - Repareren/vervangen voegovergangen.
  - Herstellen talud.
  - Onderhoud tunneltechnische installaties (TTI).
  - Aanbrengen van nieuwe beplating.
  - Onderhouden bewegingswerken.
  - Herstel matrixsignaalgevers.
  - Herstel wegkantstations.
  - Herstel en onderhoud verkeerregelinstallaties/toeritdoseerinstallaties.
  - Vervangen van verlichting in tunnels door LED-verlichting.
- Onderhouden van gebouwen zoals (herstel)werkzaamheden aan gevels of het dak en schilderwerk-zaamheden.
- Schoonmaken en verven van hoogspanningsmasten en het vervangen van isolatorkettingen en afstandshouders.
- Maaien en herstellen van bermen en openbaar groen inclusief het snoeien van bomen en struiken (inclusief afvoer).
- Bestrijden van invasieve soorten zoals de reuzeberenklauw en Japanse duizendknoop.
- Onderhoud aan wateren, sloten, kanalen en/of overige vaarwegen zoals het (regulier) baggeren, maaien en onderhoud van de rivierbedding, onder meer om de vaarweg op diepte te houden.

- Onderhoud aan oevers (hard en zacht), inclusief kaders en natuurvriendelijke oevers en onderhoudspaden, zoals;
  - Maaien, begrazen en kappen.
  - Aanvullen van rijshout en vervangen van palen rijzendam.
  - Aanvullen van grond, zand en grind.
  - Uitgraven en herprofileren.
- Onderhoud aan waterkeringen zoals dijklichamen en andere kunstwerken zoals sluizen, strekdammen, damwanden, glooiingen en kribben, zoals;
  - Vervangen van krib, kribkop en kraagstuk.
  - Storten van breuk- en stortsteen.
  - Herzetten van zetsteen, verdwenen zetsteen vervangen en inwassen.
  - Aanvullen van grond, zand en grind.
  - Vervangen van perkoens.
  - Repareren van de opsluitconstructie.
  - Vervangen en repareren van damwanden inclusief ankers en gording.
  - Reinigen van krooshek gemaal.
- Onderhoud van waterbergingsgebieden.
- Onderhoud aan helofytenfilters.
- Proefsluiting stormvloedkering.
- Alle nog niet genoemde werkzaamheden die volgen uit de (vegetatie)leggers voor waterstaatkundige werken.
- Herstel van onder andere sporen, wissels, spoorbegrenzers, heuvelsystemen en overwegbevloering.
- Inzet van hulpverleningsmaterieel in het kader van de incidentenregie op of bij het spoor.
- Activiteiten op en rond het spoor om de stroomvoorziening op orde te houden, zoals inspectie, herstel en/of vervangen van kabels en (boven)leidingen.
- Onderhoud aan het airside gedeelte van luchthavens zoals de start- en landingsbanen, taxibanen, platforms en randwegen1:
  - Activiteiten zoals het vervangen van asfalt, aanbrengen van een nieuwe onderlaag (op de oude onderlaag), herstel van asfaltschades en aanbrengen van markering.
  - Onderhoud en vervangen van baanverlichting.
  - Onderhoud en vervangen van aanvliegverlichting.
  - Maaien en snoeien van het groen rond alle banen en wegen.
  - Onderhoud van start- en landingsbanen van een ander materiaal (bijvoorbeeld gras).
  - Opruimen van rubber op start- en landingsbanen.
- Werkzaamheden aan bouwwerken op de luchthaven zoals brandweerposten, de-icinginstallaties, passagier- en vrachtterminals, hangars, onderhoudslocaties en aanverwante gebouwen.
- Onderhoud van luchtverkeersleidingssystemen.
- Onderhoud aan windturbines zoals het smeren en oliën van draaiende mechanische en hydraulische onderdelen en onderhoud aan de transformator.
- Zandsuppleties.

Bijlage B: Voorbeelden ter verduidelijking

Voorbeelden uit de praktijk	B&O?	Toelichting
Aanpassen spitsstrook A1 naar een permanente rijstrook	Geen B&O	De capaciteit wordt hierdoor uitgebreid en daarmee is er geen sprake van B&O.
Het vervangen van een bestaand hekwerk langs het spoor en/of het plaatsen van een nieuw hekwerk	B&O	Het vervangen van een bestaand hekwerk of het plaatsen van een nieuw hekwerk is nodig om de veiligheid op en rond het spoor te garanderen en daarmee de functie van de spoorweg te behouden.
Vervangen van een bestaand geluidscherm langs een (spoor)weg	B&O	Het bestaande scherm is in de regel gerealiseerd om, na aanleg van de nieuwe (spoor)weg of aanpassing van de bestaande (spoor)weg, te voldoen aan de wettelijke geluidnormen. Het vervangen van een bestaand scherm is nodig om aan de normen te blijven voldoen en daarmee kan de functie van de weg (afwikkelen van verkeer) behouden blijven. Het (1-op-1) vervangen van een bestaand geluidscherm door een nieuw scherm met dezelfde hoogte en eigenschappen, kan als B&O worden aangemerkt. Als het bestaande scherm wordt vervangen door een scherm dat hoger is, dan is geen sprake van B&O.
Realiseren van een nieuw geluidscherm om de geluidbelasting op de woningen te verminderen, zonder dat de (spoor)weg wordt aangepast	Geen B&O	Het realiseren van een nieuw scherm is niet nodig om de functie van de bestaande weg te behouden. Hierdoor kan het niet als B&O worden aangemerkt.
Vervangen ZOAB door dubbellaags ZOAB	B&O	Het vervangen van ZOAB door 2LZOAB heeft geen invloed op de functie of capaciteit van de weg.
Bestorten van ontgrondingskuilen bij keringen	B&O	De ontgrondingskuilen ontstaan door de werking van het water bij de kering; het bestorten zorgt ervoor dat de kering zijn functie kan behouden.
Kappen van bomen	B&O	Als het kappen van bomen nodig is om de functie van de (vaar)weg te behouden (bijvoorbeeld omdat dit nodig is vanwege veiligheid of overhangen een belemmering voor het verkeer oplevert), dan wordt dit aangemerkt als B&O.
Aanleg van een fietstunnel en viaduct	Geen B&O	Realisatie nieuwe infrastructurele werken.
Stabiliseren van het talud door herprofilering	B&O	Het stabiliseren van de (spoor)baan is nodig om het veiligheidsniveau van de bestaande (spoor)baan te behouden.
Maaien en baggeren van sloten, drainage en vervangen van duikers	B&O	Een goede waterhuishouding is nodig om het veiligheidsniveau van het land en al haar functies te beschermen en stabiel te houden.
Het repareren van een beschadiging van een gebouw als gevolg van een incident	B&O	Herstel is nodig om het gebouw (veilig) te kunnen blijven gebruiken voor zijn functie.
Preventief onderhoud aan de installaties van een bestaand (kantoor)gebouw	B&O	Nodig voor het functioneren en het behoud van het gebouw.

Voorbeelden uit de praktijk	B&O?	Toelichting
Vervanging van de verlichting of de luchtbehandelingsinstallatie van een bestaand gebouw	B&O	Binnen de levenscyclus van een gebouw is periodiek vervanging van deze onderdelen aan de orde om het gebouw te kunnen blijven gebruiken voor zijn functie.
Schoonmaken van onderdelen van een gevel van een bestaand gebouw en van het verblijfsgebied om de gebouwen	B&O	Deze activiteiten zijn nodig voor behoud en veilig gebruik van het gebouw en het bijbehorende verblijfsgebied.
Vervanging van een of meer bestaande gebouwen door een nieuw gebouw	Geen B&O	Door de realisatie van nieuwe gebouwen begint een nieuwe levenscyclus. Daarom wordt dit niet aangemerkt als B&O.
Herstel van de terreininrichting op een oefenterrein van bijvoorbeeld defensie	B&O	Herstel is nodig om de bestaande functie van het terrein te behouden.
Maaien, begrazen, repareren steenbezettingen en/of op hoogte (=leggermaten) houden van waterkeringen	B&O	De bekleding van de waterkering heeft onderhoud nodig om bij hoogwater te kunnen functioneren. Daarom wordt dit aangemerkt als B&O.
Vervangen van een bestaande asbestcementleidingen	Geen B&O	Het actief vervangen van bestaande asbestcementleidingen is niet nodig om de functie van de leiding (het doorvoeren van water) te behouden en wordt daarom niet als B&O gezien. Als een bestaande asbestcementleiding kapot is, dan kan het repareren/deels vervangen van deze leiding door een nieuwe leiding wel als B&O worden gezien.
Controleren en smeren van de draaiende mechanische en hydraulische onderdelen van een windturbine	B&O	Deze activiteiten zijn nodig om de windturbine te kunnen blijven gebruiken (en daarmee de functie te behouden).
Vervangen van bestaande bovengrondse hoogspanningslijnen door ondergronds gelegen hoogspanningslijnen	Geen B&O	Door het ondergronds realiseren van de hoogspanningslijn begint een nieuwe levenscyclus. Daarom wordt dit niet aangemerkt als B&O.

Bijlage 2: Soorten Rode lijst

Rode lijst soorten die de afgelopen vijf jaar in de omgeving van het plangebied (tot een afstand van ca. 2.000 meter) zijn waargenomen. Bron: NDFF, juni 2025.

Tabel 17: Soorten van die Rode lijst die de afgelopen vijf jaar in de omgeving van het plangebied (tot een afstand van ca. 2.000 meter) zijn waargenomen. Bron: NDFF, juni 2025

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Status Rode lijst	Soortgroep
Boemerangmaskerbij	*Hylaeus difformis*	Gevoelig	Ongewervelden
Bruin blauwtje	*Aricia agestis*	Gevoelig	Ongewervelden
Driehoekeendagsvlieg	*Ephemera vulgata*	Kwetsbaar	Ongewervelden
Europese treksprinkhaan	*Locusta migratoria*	Verdwenen uit Nederland	Ongewervelden
Geelbandwimperzweefvlieg	*Dasysyrphus tricinctus*	Gevoelig	Ongewervelden
Gele tubebij	*Stelis signata*	Verdwenen uit Nederland	Ongewervelden
Genaveld tonnetje	*Lauria cylindracea*	Kwetsbaar	Ongewervelden
Gewone tubebij	*Stelis breviuscula*	Kwetsbaar	Ongewervelden
Grote koekoekshommel	*Bombus vestalis*	Kwetsbaar	Ongewervelden
Grote vos	*Nymphalis polychloros*	Kwetsbaar	Ongewervelden
Heivlinder	*Hipparchia semele*	Kwetsbaar	Ongewervelden
Kleine ijsvogelvlinder	*Limenitis camilla*	Kwetsbaar	Ongewervelden
Kleine parelmoervlinder	*Issoria lathonia*	Kwetsbaar	Ongewervelden
Lichte aardslak	*Limacus flavus*	Kwetsbaar	Ongewervelden
Limnephilus	*Limnephilus marmoratus*	Kwetsbaar	Ongewervelden
Oranje zandoogje	*Pyronia tithonus*	Gevoelig	Ongewervelden
Roodsprietwespbij	*Nomada fulvicornis*	Kwetsbaar	Ongewervelden
Slanke kegelbij	*Coelioxys elongata*	Kwetsbaar	Ongewervelden
Veldkrekel	*Gryllus campestris*	Kwetsbaar	Ongewervelden
Blauwe korstzwam	*Terana caerulea*	Kwetsbaar	Schimmels
Bonte berkenrussula	*Russula versicolor*	Kwetsbaar	Schimmels
Bruine ringboleet	*Suillus luteus*	Gevoelig	Schimmels
Dunne weerschijnzwam	*Inonotus cuticularis*	Kwetsbaar	Schimmels
Hanenkam	*Cantharellus cibarius*	Gevoelig	Schimmels
Heideknotszwam	*Clavaria argillacea*	Kwetsbaar	Schimmels
Lilabruine schorsmycena	*Mycena meliigena*	Bedreigd	Schimmels
Moerasmosoortje	*Arrhenia lobata*	Kwetsbaar	Schimmels
Pruikzwam	*Hericium erinaceus*	Bedreigd	Schimmels
Schaapje	*Lactifluus vellereus*	Kwetsbaar	Schimmels
Voorjaarskluifzwam	*Gyromitra esculenta*	Bedreigd	Schimmels
Beemdkroon	*Knautia arvensis*	Kwetsbaar	Vaatplanten
Bolderik	*Agrostemma githago*	Kwetsbaar	Vaatplanten
Bosaardbei	*Fragaria vesca*	Gevoelig	Vaatplanten
Donkergroene basterdwederik	*Epilobium obscurum*	Kwetsbaar	Vaatplanten
Dubbelloof	*Struthiopteris spicant*	Gevoelig	Vaatplanten
Engels gras	*Armeria maritima*	Kwetsbaar	Vaatplanten
Gele kornoelje	*Cornus mas*	Gevoelig	Vaatplanten
Gewone agrimonie	*Agrimonia eupatoria*	Gevoelig	Vaatplanten
Gulden sleutelbloem	*Primula veris*	Kwetsbaar	Vaatplanten
Jeneverbes	*Juniperus communis*	Gevoelig	Vaatplanten
Korenbloem	*Centaurea cyanus*	Gevoelig	Vaatplanten

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Status Rode lijst	Soortgroep
Kruipbrem	*Genista pilosa*	Kwetsbaar	Vaatplanten
Rapunzelklokje	*Campanula rapunculus*	Kwetsbaar	Vaatplanten
Steenanjer	*Dianthus deltoides*	Kwetsbaar	Vaatplanten
Stekelbrem	*Genista anglica*	Gevoelig	Vaatplanten
Stomp fonteinkruid	*Potamogeton obtusifolius*	Kwetsbaar	Vaatplanten
Veldsalie	*Salvia pratensis*	Kwetsbaar	Vaatplanten
Wilde kievitsbloem	*Fritillaria meleagris*	Bedreigd	Vaatplanten
Zomerklokje	*Leucojum aestivum*	Kwetsbaar	Vaatplanten
Gele kwikstaart	*Motacilla flava*	Gevoelig	Vogels
Graspieper	*Anthus pratensis*	Gevoelig	Vogels
Grauwe klauwier	*Lanius collurio*	Bedreigd	Vogels
Grote lijster	*Turdus viscivorus*	Kwetsbaar	Vogels
Keep	*Fringilla montifringilla*	Gevoelig	Vogels
Kleine zilverreiger	*Egretta garzetta*	Gevoelig	Vogels
Koekoek	*Cuculus canorus*	Kwetsbaar	Vogels
Kraanvogel	*Grus grus*	Gevoelig	Vogels
Kramsvogel	*Turdus pilaris*	Gevoelig	Vogels
Matkop	*Poecile montanus*	Gevoelig	Vogels
Nachtegaal	*Luscinia megarhynchos*	Kwetsbaar	Vogels
Oeverloper	*Actitis hypoleucos*	Gevoelig	Vogels
Patrijs	*Perdix perdix*	Kwetsbaar	Vogels
Ransuil	*Asio otus*	Kwetsbaar	Vogels
Slobeend	*Anas clypeata*	Kwetsbaar	Vogels
Spotvogel	*Hippolais icterina*	Gevoelig	Vogels
Visdief	*Sterna hirundo*	Gevoelig	Vogels
Wintertaling	*Anas crecca*	Kwetsbaar	Vogels
Wulp	*Numenius arquata*	Kwetsbaar	Vogels

Bijlage 3: NVWA factsheet Aziatische hoornaar

Aziatische hoornaar
Vespa velutina

Laatste update: 7-7-2021

De Aziatische hoornaar is een grotendeels zwarte wesp. Hij heeft een oranje gezicht en op zijn lijf een smalle, gele band vooraan en een brede, oranje band achteraan. De koningin is maximaal 3 cm groot, de werksters zijn tussen de 17 en 24 mm groot. De Aziatische hoornaar lijkt op de inheemse hoornaar, maar is iets kleiner.

Meer informatie:
- Herkennen en opsporen nesten Aziatische hoornaar
- EIS-site over Aziatische hoornaar

Foto: Père Igor (https://commons.wikimedia.org/wiki)

1. Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2021
De Aziatische hoornaar heeft zich gevestigd in Frankrijk, België en het noorden van Spanje en wordt in steeds meer landen waargenomen, inmiddels ook in het zuidelijke deel van Nederland. De verwachting is dat deze wesp zich kan vestigen in een groot deel van Europa.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem
De Aziatische hoornaar eet honingbijen, andere vliesvleugeligen (alle bijen, mieren en hommels) en ook vliegen, vlinders en rupsen. Hierdoor neemt het aantal insecten af dat zorgt voor de bevruchting van planten. Het is nog onduidelijk hoe groot het effect hiervan is. Als de Aziatische hoornaar zich vestigt zijn populatieafnamen van wilde bijen, inclusief hommels te verwachten. In natuurgebieden heeft de afname van bestuivers potentieel een negatief effect op de bestuiving van planten, en dus ook op de groei van beschermde plantensoorten.

Effect op ecosysteemdiensten
Er zijn geen effecten op ecosysteemdiensten bekend.

Overige effecten
Voor de mens is een steek van de Aziatische hoornaar vergelijkbaar met die van een gewone wesp, pijnlijk maar niet levensbedreigend (tenzij iemand allergisch is). Steken op gevoelige plekken en veel steken tegelijk kunnen wel gevaarlijk zijn.
Als de Aziatische hoornaar zich vestigt, kan economische schade ontstaan door schade aan bijenvolken vanwege bijensterfte en afnemende honingproductie.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van deze soort op de Unielijst van EU-verordening 1143/2014.

2. Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken medio 2021

In september 2017 is voor het eerst een nest waargenomen, in Zeeland. In 2018 is twee keer een nest gevonden, in Zeeland en Zuid-Holland. Ook in 2019 zijn er twee nesten waargenomen. In 2020 zijn er op 26 locaties Aziatische hoornaars gesignaleerd. Aangenomen wordt dat in ieder geval op 17 locaties een nest aanwezig is geweest. De meeste hiervan zijn opgespoord en vernietigd, maar in 6 gevallen is het zomernest niet gevonden.

Effecten

Zie onder '1. Aanwezigheid en effect in Europa'.

3. Wet- en regelgeving

De Aziatische hoornaar staat sinds augustus 2016 op de Unielijst van invasieve exoten (EU-verordening 1143/2014). Een soort die op de EU-lijst staat mag o.a. niet meer worden verhandeld en gehouden. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

4. Wat te doen?

Indien u een Aziatische hoornaar of nest van de Aziatische hoornaar waarneemt, raadpleeg dan bovengenoemd herkennings- en informatiemateriaal. Voor het opsporen van een nest is een handleiding gemaakt. Er zijn veel soorten die lijken op de Aziatische hoornaar, zoals de Europese hoornaar (*Vespa crabro*) of de hoornaarzweefvlieg (*Volucella zonaria*). Zekere meldingen van een Aziatische hoornaar of een nest kunnen worden doorgegeven via waarneming.nl.

Aziatische hoornaars zijn niet agressief en zullen alleen steken als het voortbestaan van henzelf of hun nest bedreigd wordt. Verwijder zomernesten daarom niet zelf. Bij de bestrijding van nesten is het van belang om beschermende kleding te dragen.

Provincies zijn verantwoordelijk voor het nemen van eliminatie- en beheersmaatregelen ter uitvoering van de EU-exotenverordening. Dit kunnen zij doen samen met water- en terreinbeheerders en anderen.

5. Meer informatie

Oorsprongsgebied

De Aziatische hoornaar in Europa is de ondersoort *Vespa velutina nigrithorax*. Deze komt oorspronkelijk uit enkele gematigde streken van Azië: Kashmir (India), Bhutan en China. De Aziatische hoornaar is inheems in o.a. Bangladesh, Bhutan, China, India, Indonesië, Korea, Laos, Maleisië, Thailand en Vietnam.

Habitat

De Aziatische hoornaar kan in allerlei biotopen voorkomen. Vereisten zijn: bomen om in te nestelen en de aanwezigheid van veel, wat grotere insecten. In Frankrijk en Spanje komt de Aziatische hoornaar voor in zowel stedelijke en agrarische gebieden als in bosgebieden.

Introductieroute Europa

Introductie in Europese landen vindt plaats door natuurlijke verspreiding vanuit gevestigde populaties in een buurland. Ook via de import van hout(producten) waarin een bevruchte koningin aanwezig is kan de soort in Europa komen. Een Aziatische hoornaar in winterslaap kan minstens vier maanden overleven. Dit is lang genoeg om via een importroute in Europa te komen. Hout dat al behandeld wordt om boomziektes te bestrijden, vormt geen risico omdat de behandelmethoden ook de Aziatische hoornaar doden. Andere mogelijke introductieroutes zijn: import van goederen, fruit, snijbloemen en planten met grond.

Aanwezigheid in de EU

Links: verspreiding in Europa in 2019, rechts mogelijke vestiging in de EU (en het Verenigd Koninkrijk)

Introductieroute Nederland

De soort is in Nederland gearriveerd door natuurlijke verspreiding vanuit de populaties in België.

Aanwezigheid in Nederland

De eerste waarneming in Nederland was in 2017 in Dreischor (Zeeland). Het nest is vernietigd. In 2018 zijn in de gemeente Sluis (Zeeland) en in Spijkenisse (Zuid-Holland) nesten gevonden en vernietigd. In 2019 zijn twee nesten aangetroffen en vernietigd, een voorjaarsnest in Raamsdonk (Noord-Brabant) en een nest in Vlaardingen (Zuid-Holland). In 2020 zijn er tenminste 17 nesten aanwezig geweest, waarvan de meeste zijn gevonden en vernietigd. In 6 gevallen is, ondanks alle inspanningen, het zomernest niet gevonden. Omdat uit elk zomernest honderden koninginnen kunnen komen die in de wijde omtrek een plek zoeken om te overwinteren en een nieuwe kolonie te stichten, wordt voor 2021 een toename van het aantal waarnemingen verwacht.

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

De Aziatische hoornaar heeft zich in korte tijd gevestigd in meerdere Europese landen. De populaties stammen waarschijnlijk af van één koningin die in 2004 is meegereisd met geïmporteerde keramische bonsaipotten in Zuid-Frankrijk. Daarna heeft de Aziatische hoornaar zijn verspreidingsgebied snel uitgebreid. In België wordt de soort als gevestigd beschouwd. In Nederland was de eerste waarneming in 2017, waarna ook hier het aantal waarnemingen is toegenomen. Het klimaat van de meeste Europese landen, inclusief Nederland, is geschikt voor deze soort. De Aziatische hoornaar heeft een groot aanpassingsvermogen. En een enkele bevruchte koningin is in staat een nieuwe kolonie te vormen.

Risicobeoordeling

Europese risicobeoordeling

6. Bronnen

- Europese risicobeoordeling
- Nederlands soortenregister
- EU-factsheet
- Cabi-datasheet Vespa velutina, 2019. Bezocht op 15-10-2019
- Vespavelutina.eu. Bezocht op 1-7-2021